

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2008

Michaela Černochová

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PODNIKOHOSPODÁŘSKÁ

Porovnání vybraných právních forem podnikání vhodných pro malé podniky

Comparasion of Selected Legal Forms of Small Business

Student: Michaela Černochová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zuzana Wozniaková

Ostrava 2008

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 25. dubna 2008

.....
Michaela Černochová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí práce, Ing. Zuzaně Wozniakové za její ochotu, vstřícnost, cenné připomínky a metodickou pomoc při zpracování této bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	6
1 TEORETICKÁ ČÁST	7
1.1 Vymezení a význam malých a středních podniků	7
1.2 Společenské přínosy malých a středních podniků	7
1.2.1 Vymezení základních pojmů	9
1.2.2 Právní formy – klady a nedostatky z pohledu MSF	22
1.2.3 Kritéria volby právní formy	24
1.3 Metody a postupy použité v bakalářské práci	28
2 ANALYTICKÁ ČÁST	29
2.1 Charakteristika vybrané firmy	35
2.2 Porovnání jednotlivých právních forem na základě preferencí vlastníků vybrané firmy	36
2.2.1 Přehled hodnocení jednotlivých faktorů	38
2.2.2 Přehled hodnocených právních forem podnikání	46
3 SHRUTÍ, ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ.....	51
ZÁVĚR	55
SEZNAM LITERATURY	56
SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ	58
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	60
SEZNAM PŘÍLOH	61

ÚVOD

Ve stále rozvíjejícím se podnikatelském prostředí zaujímají malé a střední podniky významnou roli. Jsou zdrojem pracovních míst, podílí se na rozvoji ekonomiky země. Ve sféře malého a středního podnikání působí největší počet podnikatelských subjektů, každoročně jich řada vzniká, ale také zaniká.

Pokud se člověk odhodlá založit si vlastní firmu, jedno z nejdůležitějších rozhodnutí je zvolit správnou právní formu podnikání. Při řešení této volby je nutné porovnat, posoudit a zvážit podstatné faktory, které volbu právní formy mohou ovlivnit. Mnoho začínajících podnikatelů se rozhoduje pro některou z převažujících forem, aniž by dobře promysleli její vhodnost k vlastnímu záměru. Rozhodnutí o právní formě podnikání není neměnné, ale je dlouhodobé, proto je třeba věnovat mu maximální pozornost. Transformace stávající právní formy na jinou může znamenat zbytečné finanční i administrativní výdaje.

Firma, kterou jsem pro vypracování své bakalářské práce zvolila, je sdružení podnikatelů. To však nemá právní subjektivitu, a proto dva podnikatelé v obchodně právních vztazích musí jednat pouze jménem jednoho z nich, jménem fyzické osoby.

Cílem této práce je na základě výsledků srovnávací metody porovnat vhodnost právní formy podnikání u vybrané firmy, resp. posoudit, zdali je současná právní forma podnikání u tohoto subjektu nejvhodnější. V opačném případě pak navrhnout takovou právní formu podnikání, která by lépe vyhovovala danému podniku, resp. vlastníkům firmy.

1 TEORETICKÁ ČÁST

V této části se zaměřím na problematiku malého a středního podnikání a její úlohu v ekonomice daného státu; dále bude část práce věnována pojmům z oblasti podnikové ekonomiky, soudobým trendům rozvoje podnikání a v neposlední řadě i kritériím ovlivňujícím volbu právní formy podnikání.

1.1 Vymezení a význam malých a středních podniků

Je nespornou skutečností, že ve struktuře všech podniků tvoří malé a střední podniky drtivou většinu. V Evropě operuje 19 milionů malých a středních podniků, které představují 99,8 % všech podniků v EU a zaměstnávají více než 74 milionů lidí.¹ Malé a střední podniky (MSP – podnikající fyzické a právnické osoby) jsou významnou součástí podnikatelské sféry České republiky. V České republice se podílejí 61,38 % na zaměstnanosti a 52,62 % na účetní přidané hodnotě, podněcují konkurenční dynamiku podnikatelské sféry. Údaje týkající se MSP jsou uvedeny v tabulkách v příloze č. 1.

Problémové oblasti MSP

MSP hrají rozhodující úlohu při vytváření nových pracovních příležitostí a všeobecně působí jako faktor sociální stability a ekonomického rozvoje. Častěji než velké podniky se setkávají s potížemi při financování své běžné činnosti, zejména rozvojových záměrů, vzhledem k obavám ze zvýšeného rizika investování do těchto podniků a k omezeným možnostem zajištění úvěrů. Rovněž přístup MSP k informacím, zejména k informacím o nových technologiích, potenciálních trzích a změnách v legislativě je obtížnější.²

1.2 Společenské přínosy malých a středních podniků

Málokdo si uvědomuje, že malé a střední podniky garantují nejběžnější svobody. Dávají šanci k svobodnému uplatnění občanů – podnikatelů, dávají šanci k samostatné realizaci lidí v produktivním procesu. Malí a střední podnikatelé na sebe obvykle nemohou strhnout moc, nemohou dosáhnout monopolního postavení. Jsou vlastně protipólem

¹ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 21.

² SOKOLT, L. *Ministerstvo průmyslu a obchodu : Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2006* [online]. [2006] [cit. 2008-03-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument32006.html>>.

ekonomické i politické moci. Lidé se v těchto firmách učí přežít a učí se zodpovědnosti, protože jakýkoliv omyl pro ně může znamenat pád a vlastní ztrátu. Malý či střední podnikatel nemá kam uniknout, důsledky neúspěchu nese osobně. Existence malých a středních firem stabilizuje společnost. Jakákoli výrazná politická nejistota a radikální proudy jsou pro ně zdrojem rizik.

Malé a střední podniky jsou obvykle mnohem těsněji svázány s daným regionem. Podnikatel v regionu zpravidla bydlí. Vedle toho, že poskytuje danému regionu zaměstnanost a ekonomické přínosy, není výjimečné, že se stává sponzorem různých charitativních a dalších akcí. Nelze pominout ani tu skutečnost, že ve vztahu k danému prostředí jsou tito podnikatelé mnohem méně anonymní. Jejich okolí je zná a jejich činy jsou tak pod veřejnou kontrolou.³

Omezení malých a středních podniků

Jak bylo naznačeno, sektor malých a středních podniků dosáhl v uplynulých letech řady pozitivních změn. Přesto mají a zřejmě v budoucnosti i nadále budou mít malé a střední podniky určitá omezení: mají mnohem menší ekonomickou sílu, v řadě případů obtížný přístup ke kapitálu a tím i omezující možnost rozvojových kapacit, mají slabší pozici ve veřejných soutěžích o státní zakázky, a priori jsou vyloučeny z podnikání, kde je třeba velkých investic, nemohou si běžně dovolit zaměstnávat špičkové vědce, manažery, obchodníky, ačkoliv jsou malé a střední podniky charakterizovány jako nositelé vysokého počtu inovací, obvykle se jedná o inovace nižších řádů, nejsou schopny plně monitorovat a zejména využívat existující dostupné znalosti, mohou být ohroženy chováním velkých, často nadnárodních podniků a obchodních řetězců prosazujících dumpingové ceny, rostoucí počet a změny právních předpisů i dodržování příslušných správních aktů klade na podnikatele nemalé požadavky atd.⁴

³ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 21.

⁴ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 22, 23.

1.2.1 Vymezení základních pojmů

Pro vypracování bakalářské práce je nutné vymezit teoretická východiska. Při jejich popisování jsem vycházela především z odborných publikací od různých autorů.

Podnikání

Podnikání je charakterizováno několika podstatnými rysy. V minulosti byla základním motivem podnikání snaha o **dosažení zisku jakožto přebytku výnosů nad náklady**. V současnosti se do popředí dostávají i jiné faktory, uvedené u různých pojetí podnikání. Podnikatelé docilují zisku uspokojováním potřeb zákazníků. V centru pozornosti podnikatele je zákazník s jeho zájmy, požadavky, potřebami, preferencemi atd. Potřeby zákazníků uspokojuje podnikatel svými výrobky a službami prostřednictvím trhu, což vede k tomu, že musí **čelit riziku**. Snahou podnikatele je sledovat takovou strategii a politiku, která by riziko snížila na přijatelnou úroveň. To, co se v daném případě považuje za ještě přijatelné riziko, závisí na konkrétních okolnostech, předmětu podnikání, dynamice okolního světa a v neposlední řadě i na osobním založení podnikatele. Jako obecná tendence se prosazuje snaha většiny podnikatelských subjektů o minimalizaci rizika. Pro jakékoli podnikání je charakteristické, že na jeho počátku vkládá podnikatel do svého podniku **kapitál**, a to vlastní nebo vypůjčený. Velikost tohoto kapitálu je značně diferencovaná a závisí jak na předmětu podnikání, tak i na jeho rozsahu. Majitel kiosku s občerstvením potřebuje menší kapitál, než klenotník a ten zase menší než výrobce automobilů.⁵

V současnosti pojem podnikání má svůj význam nejen v obchodní činnosti, ale i v jiných oblastech společnosti. Existují různá pojetí podnikání. **Ekonomické pojetí** firmy je chápáno jako kombinace ekonomických zdrojů a jiných aktivit tak, aby se zvýšila jejich původní hodnota. Děje se tak zejména prostřednictvím inovací a zavedením změn. Je to dynamický proces vytváření přírůstkového bohatství, resp. přidané hodnoty. **Psychologické pojetí** firmy staví na pojmu podnikatel. Podnikatel v psychologickém konceptu firmy je osoba motivovaná určitými pohnutkami. Potřebou něco získat, něčeho dosáhnout, vyzkoušet si něco, něco splnit. Dosáhnout seberealizace nebo se zbavit závislosti. **Sociologické pojetí** firmy rovněž vychází z pojmu podnikání, které vymezuje

⁵ SYNEK, M. a kol. Podniková ekonomika. 3.vyd. Praha: C.H.Beck, 2002. 479 s. ISBN 80-7179-736-7. str. 3.

jako proces vytváření blahobytu pro všechny zainteresované hledáním cesty k dokonalejšímu využití zdrojů. Vytvořením pracovních míst a příležitostí. **Právnícké pojetí** firmy je zcela odlišné. Firma je chápána jako označení podnikatelského subjektu, tedy jako jeho obchodní jméno. Pojítkem mezi ekonomickým pojetím firmy a právním pohledem je právnícké vymezení podnikání (viz níže).⁶

Podnikání člověku dává příležitost kontrolovat svůj osud, odlišit se od většiny pevně firemně provázaných lidí, plně rozvinout svůj potenciál s pocitem, že jej nikdo nezneužívá, dosáhnout nadprůměrných zisků a zajistit si tak vysoký životní standart, prospívat svému sociálnímu okolí a společnosti.⁷

Právní úprava podnikání

Podnikání je v České republice upraveno Zákonem č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníkem, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona se podnikáním rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.⁸

Podnikatel

Podnikatelem podle tohoto zákona je:

- a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
- b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
- d) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.⁹

V případě vymezení pojmu **podnikatel** existuje řada definic. **Osoba realizující podnikatelské aktivity** s rizikem rozšíření nebo ztráty vlastního kapitálu, **osoba schopna rozpoznat příležitosti**, mobilizovat a využívat zdroje a prostředky k dosažení stanovených cílů a ochotná podstoupit tomu odpovídající rizika, **iniciátor a nositel podnikání** – investuje své prostředky, čas, úsilí a jméno, přebírá odpovědnost, nese riziko s cílem dosáhnout svého finančního a osobního uspokojení. I v tomto případě můžeme najít řadu

⁶ MIKOLÁŠ, Z. *Jak zvýšit konkurenceschopnost podniku : konkurenční potenciál a dynamika podnikání*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2005. 198 s. ISBN 80-247-1277-6. str. 18, 19.

⁷ STAŇKOVÁ, A. *Podnikáme úspěšně s malou firmou*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2007. 199s. ISBN 978-80-7179-926-9. str. 2.

⁸ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších změn a předpisů.

⁹ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších změn a předpisů.

společných rysů charakteristických pro osobu podnikatele. Jde o umění nacházet příležitosti a vytyčovat nové cíle, zabezpečení finančních prostředků nezbytných k podnikání, schopnost organizovat podnikatelské aktivity (rozumět předmětu podnikání), podstupování rizika, sebedůvěra, vytrvalost, dlouhodobé nasazení, učit se ze zkušeností apod.¹⁰

Podle Mikoláše je vnitřní prostředí firmy postaveno na **čtyřech prvcích podnikatelského umění** podnikatele: je to umění vlastnit, umění uspokojovat potřeby, umění vést lidi, umění vést dialog s podnikatelským prostředím.¹¹ Ve srovnání s přecházející definicí autora Vebera vidím hlavní rozdíl v osobnosti podnikatele. Zatímco Veber se zaměřuje více na ekonomickou stránku věci (finanční prostředky, riziko), Mikoláš klade důraz na lidskou stránku věci – podnikatel musí umět pracovat s lidmi, se svým majetkem, vycházet s ostatními subjekty v podnikatelském prostředí apod.

Podnikatel je tedy rozhodujícím faktorem hospodářského rozvoje. Činnost úspěšného podnikatele je založena na vysoké kvalitaci, odbornosti, informovanosti a na systematickém cílevědomém úsilí. Je to tedy člověk se specifickými osobnostními rysy a vlastnostmi a k těmto charakteristikám se někdy přidává i schopnost řídit a být vůdčí osobností. **Podnikatel odpovídá za rozhodnutí** o předmětu podnikání, proč a jaké produkty a pro koho vyrábět, na jakém trhu prodávat, kolik a jakých produktů vyrábět, s jakými zdroji a s jakou jejich alokací podnikat, jak podnikat a další.¹²

Z primárního definičního **hlediska** podnikatel je člověk (fyzická osoba nebo skupina fyzických osob), který vlastní zdroje, aktivně uspokojuje potřeby za účelem umocnění svého potenciálu (zdrojů, potřeb, zisku atd.). **Sekundárním podnikatelem** je podnik, který podniká jen z vůle prvotního podnikatele (majitele).¹³

Podnik

Podnikem se pro účely tohoto zákona (Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů) rozumí soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných

¹⁰ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 16.

¹¹ MIKOLÁŠ, Z. - FOLVARČNÁ, A. *Malá a střední firma : přiměřeně praxe pro teoretiky a přiměřeně teorie pro praktiky : manuál podnikatelského vedení*. 1.vyd. Jilešovice: MAJ, 2000. 67 s. ISBN 80-86458-02-4. str. 12.

¹² MARTINOVIČOVÁ D. *Základy ekonomiky podniku*. 1.vyd. Praha: Alfa Publishing, 2006. 184 s. ISBN 80-86851-50-8. ISBN 80-86575-46-2. str. 9, 10.

¹³ MIKOLÁŠ, Z. *Jak zvýšit konkurenceschopnost podniku : konkurenční potenciál a dynamika podnikání*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2005. 198 s. ISBN 80-247-1277-6. str. 25.

složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem ke své povaze mají tomuto účelu sloužit.¹⁴

I k pojmu **podnik** existuje řada výkladů, které též závisí na hledisku, ze kterého je tento pojem interpretován: **nejjobecněji** je interpretován jako subjekt, ve kterém dochází k přeměně zdrojů (vstupů) ve statky (výstupy), **obsáhleji** je vymezen jako uspořádaný soubor prostředků, zdrojů, práv a jiných majetkových hodnot (ať vlastních či pronajatých), které slouží podnikateli k provozování podnikatelských aktivit a **právně** – viz výše zmíněná definice.¹⁵ **Podnik** je souborem hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání, účelově organizovaný a relativně uzavřený, sloužící k podnikání. Podnik je tvořen věcmi, osobami, právy a jinými majetkovými hodnotami, které patří podnikateli a slouží mu k podnikání nebo mají tomuto účelu sloužit.¹⁶ **Podnik** je instituce vytvořená k podnikatelské činnosti.¹⁷ **Podnik** je jednotkou institucionalizovaného podnikání, je podnikatelským subjektem. Za podnikatelské subjekty označujeme podniky v tržním systému, které si samy určují svůj plán a usilují a maximalizaci svého zisku.¹⁸ **Podnikem** se rozumí určitý celek podnikatelské činnosti, provozované v rámci jednoho podnikatelského subjektu. Tvoří ho nejen věcné prostředky, ale i osobní složka podnikatelské činnosti a právo s daným podnikáním spjaté.¹⁹

Členění podniků podle velikosti

Podle velikosti je možné členit podniky obvykle na **velké, střední a malé**. Kritériem třídění pak může být například počet zaměstnanců, roční obrát, roční obrát na zaměstnance, roční přidaná hodnota na zaměstnance, velikost majetku nebo kapitálu, roční zisk nebo postavení na trhu. **V České republice** v současné době používají různé instituce různá členění podniků. Martinovičová uvádí následující členění: malý podnik má méně než 100 zaměstnanců a roční obrát nepřesahuje 30 mil. Kč; střední podnik zaměstnává méně než 500 zaměstnanců a obrát menší než 100 mil. Kč; velké podniky jsou všechny ostatní

¹⁴ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších změn a předpisů.

¹⁵ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 16.

¹⁶ MIKOLÁŠ, Z. *Synergické podnikání - nový svět podnikání : přiměřeně praxe pro teoretiky a přiměřeně teorie pro praktiky*. 1. vyd. Jilešovice : MAJ, 2000. 64 s. ISBN 80-86458-01-6. str. 15, 16.

¹⁷ MARTINOVIČOVÁ D. *Základy ekonomiky podniku*. 1.vyd. Praha: Alfa Publishing, 2006. 184 s. ISBN 80-86851-50-8. ISBN 80-86575-46-2. str. 10.

¹⁸ NOVOTNÝ J. *Nauka o podniku. Výstavba podniku*. 1.vyd. Plzeň : Aleš Čeňek, 2007, 213 s. ISBN 978-80-7380-071-0. str. 148.

¹⁹ GRUBLOVÁ, E. *Podniková ekonomika*. 1.vyd. Ostrava: Repronis, 2001. 438 s. ISBN 80-86122-75-1. str. 19.

V některých státech **Evropské unie** se používá hledisko členění podle počtu zaměstnanců, a to: mikropodniky mají 1 – 9 zaměstnanců, malé podniky zaměstnávají 10 – 99 zaměstnanců, střední podniky čítají 100 – 499 zaměstnanců, velké podniky jsou ty, ve kterých pracuje více jak 500 zaměstnanců.²⁰

Doporučení **Komise EU** má poněkud jiná kvantitativní kritéria klasifikace podnikatelů a podniků. Uvedená metodika používá čtyři kritéria: počet zaměstnanců, roční tržby, resp. příjmy (podle toho, zda subjekt vede podvojný účetnictví či daňovou evidenci), hodnota aktiv, resp. majetku (v závislosti na užití účetní soustavy), nezávislost. Třídění podniků touto metodou je následující: velmi malý podnik (drobný, resp. mikropodnik) zaměstnává do 10 zaměstnanců, roční obrát nepřekročí 2 mil. EUR a aktiva nesmí přesáhnout 2 mil. EUR. Malý podnik do 50 zaměstnanců, obrát nesmí přesáhnout 10 mil. EUR a aktiva nesmí převyšovat 10 mil. EUR. Střední podnik čítá do 250 zaměstnanců, přičemž nesmí mít obrát vyšší než 50 mil. EUR a aktiva nesmí přesáhnout 43 mil. EUR.

Pojetí zákona na podporu podnikání (Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání) je blízké předcházejícímu členění. I v tomto případě jsou kritéria pro zařazení do následujících skupin daná kombinací čtyř atributů: počtem zaměstnanců, aktivity a čistým obrátem a nezávislostí. Pro stanovení **počtu zaměstnanců** je rozhodný průměrný přepočtený počet zaměstnanců za poslední uzavřené účetní období, u **aktiv** se vychází z hodnoty uvedené v rozvaze, v případě **čistého obrátu** jde o výnosy z prodeje vlastních výrobků a služeb po odečtení daně z přidané hodnoty na výstupu. Neúčtuje-li podnikatel v soustavě podvojného účetnictví, vztahují se uvedené částky ke konečným příjmům a k úhrnu majetku. Pro výpočet aktiv a čistého obrátu se sčítají hodnoty týkající se malého a středního podnikatele a všech dalších osob, které ovládá, podílí-li se na jejich základním kapitálu anebo hlasovacích právech alespoň 25 %. **Nezávislost** je vymezena situací, jestliže žádná jiná osoba nebo více osob společně nemají alespoň 25 % podíl na jeho základním kapitálu ani na jeho hlasovacích právech. Zákon rozlišuje: malé a střední podnikatele, kteří zaměstnávají méně než 250 zaměstnanců, jeho aktiva nepřesahují 980 mil. Kč nebo má čistý obrát za poslední uzavřené účetní období nepřesahující 1450 mil. Kč, dále malé podnikatele, zaměstnávají méně než 50 zaměstnanců, rozsah aktiv nepřesáhne 180 mil. Kč, nebo má čistý obrát za poslední uzavřené účetní období nepřesahující 250 mil. Kč a drobné podnikatele, zaměstnávají méně než 10 zaměstnanců

²⁰ MARTINOVIČOVÁ D. *Základy ekonomiky podniku*. 1.vyd. Praha: Alfa Publishing, 2006. 184 s. ISBN 80-86851-50-8. ISBN 80-86575-46-2 str. 15.

a rozsah aktiv nepřesáhne 180 mil. Kč nebo má čistý obrat za poslední uzavřené účetní období nepřesahující 250 mil. Kč.²¹

Své vlastní členění má Česká správa sociálního zabezpečení, Českomoravská záruční a rozvojová banka. **Česká správa sociálního zabezpečení** zavedla takové klasifikování organizací, která rozděluje firmy na malé organizace čítající maximálně 25 zaměstnanců a organizace s 25 a více zaměstnanci. Toto členění je ryze pragmatické, protože tímto malé organizace mají minimální administrativní zatížení v oblasti sociálního zabezpečení.²² Základním kritériem **Českomoravské záruční a rozvojové banky** pro posouzení velikosti podnikatele je počet zaměstnanců, velikost ročního obrátu a bilanční suma roční rozvahy (velikost aktiv). Údaje, které se mají použít pro stanovení počtu zaměstnanců a finančních veličin, jsou údaje vztahující se k poslednímu uzavřenému zdaňovacímu období vypočtené za období jednoho kalendářního roku. Za drobného, malého a středního podnikatele se považuje podnikatel, který zaměstnává méně než 250 zaměstnanců a jeho roční obrat nepřesahuje 50 milionů EUR nebo jeho bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů EUR. V rámci kategorie malých a středních podniků jsou malí podnikatelé vymezeni jako podnikatelé, kteří zaměstnávají méně než 50 osob a jejichž roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 10 milionů EUR. V rámci kategorie malých a středních podniků jsou drobní podnikatelé vymezeni jako podnikatelé, kteří zaměstnávají méně než 10 osob a jejichž roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 2 miliony EUR.²³ Přehled členění podniků podle jejich velikosti je zobrazen v příloze č. 2.

Malé a střední firmy se vyznačují také **kvalitativními znaky**, které charakterizují její roli ve společnosti. Vlastník je hlavním managerem a garantem nosné profese ve firmě, základním reprodukčním mechanismem je obnova sociálně pracovního potenciálu, finanční řízení je postaveno na optimalizaci peněžního toku (cash flow).²⁴

²¹ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 20.

²² VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 19, 20.

²³ *Českomoravská záruční a rozvojová banka* [online]. 2004 , 28.3.2008 [cit. 2008-03-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.cmzrb.cz/app/rozcestnik/podpora-podnikani/prur-info-07/Defin-MSP.htm>>.

²⁴ MIKOLÁŠ, Z. - FOLVARČNÁ, A. *Malá a střední firma : přiměřeně praxe pro teoretiky a přiměřeně teorie pro praktiky : manuál podnikatelského vedení*. 1.vyd. Jilešovice: MAJ, 2000. 67 s. ISBN 80-86458-02-4. str. 6.

Na každý podnikatelský subjekt působí určité faktory, jejichž znalost velmi přispívá ke správnému řízení podniku.

Okolí podniku

Podnik je obklopen okolím, jehož vývoj na něj výrazně působí nejen jako určité omezující podmínky, ale také jako příležitosti pro další rozvoj, jejichž včasné využití znamená konkurenční výhodu. Podnik ovšem také působí na své okolí. Okolí podniku je možné rozčlenit na prvky, které však nepůsobí izolovaně, ale při vzájemném ovlivňování. Mezi nejdůležitější prvky patří: **geografické okolí** (umístění podniku, nákupní a prodejní logistika), **technologické okolí** (technický pokrok v podniku a jeho účinky), **sociální okolí** (sociální zájmy okolí, sociální zájmy zaměstnanců a sociální důsledky činnosti podniku), **politické a právní okolí** (zájmy politických stran – právní normy určující podmínky, možnosti a meze chování podniku), **ekonomické okolí** (zásobovací a odbytové trhy, ostatní hospodářské jednotky, finanční ústavy, stát), **ekologické okolí** (ekologizace – omezení a ekonomická zátěž i příležitosti pro rozvoj podniku), **etické okolí** (etika v podnikání), **kulturně historické okolí** (celková úroveň vzdělanosti a kultury obyvatelstva – určité podmínky ekonomického rozvoje).²⁵

Na podnikatele a jeho podnik působí při jeho činnosti mnoho vnějších i vnitřních vlivů. Ty mohou být pozitivní i negativní, ovlivnitelné i neovlivnitelné.

Podnikatelské prostředí

Podnikatelské prostředí definujeme jako souhrn podstatných vlivů působících na podnikatele, podnik a podnikání. Podnikatelské prostředí členíme na externí (makroprostředí a mezzoprostředí) a interní (mikroprostředí). Je zřejmé, že podnikatel může být ovlivňován zcela jiným prostředím než podnik, který vlastní. Dokonce rozhodující aktivity (např. investiční akce v zahraničí) se mohou nacházet v odlišném podnikatelském prostředí. Nutno si uvědomit, že podnikatelské prostředí má svou věcnou, časovou, prostorovou aj. dimenzi. Proto nelze zaměřovat tzv. marketingové nebo tržní prostředí s podnikatelským prostředím a naopak životní prostředí nemůže stát mimo podnikatelské prostředí apod. Zmíněná prostředí reálně existují, přičemž podnikatelským

²⁵ MARTINOVIČOVÁ D. *Základy ekonomiky podniku*. 1.vyd. Praha: Alfa Publishing, 2006. 184 s. ISBN 80-86851-50-8. ISBN 80-86575-46-2. str. 12.

prostředím prostupují, jsou v něm částečně nebo plně transformována pod zorným úhlem podnikatelských aktivit.²⁶

Vlivů, které působí na podnik, jak zvnějšku tak zevnitř, je značné množství. Orientovat se v nich nebývá jednoduché. Prosazuje se koncept zaměřený na soubor *podstatných vlivů*. Které to jsou to je předmětem mnohých diskusí, sporů i snah jak teoretiků, tak praktiků. Vedle **ekonomických** a **přírodních složek** podnikatelského prostředí, které doposud dominovaly a měly pro podnik rozhodující důsledky, na důležitosti nabývají složky nehmotného prostředí, jako je **kultura** (ekonomická i všeobecná), **právo**, **sociální vztahy**, **vědecké poznatky** atd. Podnikání na počátku 21. století získává zcela odlišné dimenze vyvolané radikálními technologickými změnami a sociálními dopady. Usilujeme-li o rozvinuté podnikatelské prostředí, pak to by se mělo vyznačovat vlastní identitou, vlastní filozofií života, vlastními zájmy, vlastní aktivitou, vývojovými fázemi apod. V tomto pojetí přestává být jakýmsi konglomerátem. Vztah kupř. podnikatelské prostředí – podnik nabývá spíše formy dialogu komunikujících subjektů, konkrétně třeba hejtmana kraje či starosty obce a ředitele podniku či šéfa filiálky.²⁷

Tak jako vznikají a rozvíjejí se trendy v nejrůznějších oblastech života a společnosti, tak i v oblasti malých a středních firem dochází k plynulému vývoji.

Soudobé trendy v rozvoji forem podnikání

Vlivem rozvíjejícího se mezinárodního obchodu začaly velké firmy z hospodářsky rozvinutých zemí kupovat podniky a zakládat pobočky v různých státech světa. Jejich spojením začaly vznikat a růst nadnárodní podniky.

Nadnárodní podniky

Nadnárodní podniky (jinak označované jako multinacionální korporace nebo transnacionální společnosti) **se vyznačují těmito znaky**: společnost má fyzické jednotky v zahraničí, je uplatňován vliv mateřské centrály na podnikatelské jednotky (v oblasti informačních systémů a informačních technologií a systému kontroly, odvětvové podnikové kultury, formulace strategií), dochází ke společnému využívání a přesunu zdrojů. Organizačně představují tyto korporace **tří stupně řízení** - centrálu s vlastními

²⁶ GRUBLOVÁ, E. *Podniková ekonomika*. 1.vyd. Ostrava: Repronis, 2001. 438 s. ISBN 80-86122-75-1. str. 54.

²⁷ LUDVÍK, L. Podnikatelské prostředí a konkurenceschopnost podniků. In HUČKA, Miroslav, et al. *Konkurenceschopnost podniků v podmínkách globalizace*. 1. vyd. Ostrava : Ethics, 2005. s. 94-104. ISBN 80-902713-5-9. str. 94. 95.

útvary, dceřiné společnosti (divize) členěné podle komodit a divize geograficky umístěné ve vybraných regionech. Vznik nadnárodních podniků (společností) je spojován s realizací části výroby v zahraničních filiálkách. Tyto společnosti nelze proto spojovat pouze s prodejem v zahraničí.

Zavádění výrob v zahraničí je motivováno především těmito faktory: nasycením současných trhů a existujícími problémy se zvýšením podílu podniku na trhu; proti tomuto zvýšení může působit protimonopolní (antitrustové) zákonodárství nebo nepříznivý vývoj nákladů, které by si zvýšení podílu ve stabilním prostředí oligopolu vyžádalo, možností obejít celní bariéry, možností lépe se přizpůsobit specifickým potřebám trhu, využitím vhodných zdrojů zásobování (včetně vytváření vertikální integrace – od těžby surovin po finální výrobky – nebo naopak), nižší úrovní mzdových nákladů, mírnější legislativou v oblasti ekologie apod.²⁸

V České republice jsme svědky jak vstupu nadnárodních firem do podnikatelského prostředí, tak i rozvoje specifických forem podnikání – jako je například sdružování.

Sdružování podniků

Sdružení je spojení (integrace) dvou nebo více právnických osob za účelem ochrany svých zájmů nebo spojení činností, kapitálových a jiných prostředků k dosažení určitého hospodářského cíle. Právní úpravu sdružování obsahuje občanský zákoník. Ve **finanční oblasti** spojení umožňuje zvýšení možnosti poskytnutí obchodního úvěru, zvětšení velikosti požadovaného úvěru, realizaci kapitálově náročných investic, využití výhodnějšího daňového zatížení, snížení nákladů apod. V **marketingové oblasti** spojení umožňuje zlepšení postavení na trhu, umožňuje diverzifikaci výrobků a zboží, zmenšuje se vzájemná, ale i cizí konkurence. V **oblasti výroby** spojení umožňuje rozšíření výrobních kapacit, rozšíření sortimentu výrobků, zvýšení jakosti, unifikaci výroby a optimalizaci výrobních procesů. V **oblasti vědeckovýzkumné** spojení umožňuje přístup k nejvyšší vědeckotechnické úrovni na poli výroby, dopravy, odbytu, uplatnění patentů a licencí. Může se jednat o zájmové sdružení nebo o sdružení k podnikání.²⁹

²⁸ SYNEK, M. a kol. *Podniková ekonomika*. 3.vyd. Praha: C.H.Beck, 2002. 479 s. ISBN 80-7179-736-7. str. 382.

²⁹ GRUBLOVÁ, E. *Podniková ekonomika*. 1.vyd. Ostrava: Repronis, 2001. 438 s. ISBN 80-86122-75-1. str. 321.

Joint venture

Joint venture (v překladu společné riziko) je obvykle chápán jako výsledek přímé investice dvou, či více podniků, které na základě smlouvy zakládají právnickou osobu, jejíž kapitál společně vytvářejí a na jejímž řízení se spolupodílejí. Joint venture však může vznikat i na základě smluvních vztahů, bez vynaložení investičních prostředků. Investování v zahraničí sleduje především tyto cíle: proniknutí na zahraniční trhy, dosažení vyšší rentability než při podnikání v tuzemsku, zabezpečení návratnosti vložených prostředků, bezpečnost investování, likviditu podnikání.

Ve smyslu platných českých právních úprav je za podnik se zahraniční majetkovou účastí považován i takový podnik, který zakládá, nebo se na jeho podnikání podílí výlučně zahraniční účastník. Tato skupina podniků je představována právnickými osobami s hospodářskou činností, které mají sídlo na českém území, pokud se na jejich založení, nebo po tomto založení na jejich podnikání podílí zahraniční účastník. Zahraniční majetková účast může mít podobu (formu): věcí movitých, nemovitých, jakož i některých věcných práv s nimi souvisejících, akcií a ostatních forem účasti na podnicích, pohledávek a práv vyplývajících z jakéhokoliv plnění, které má finanční hodnotu – průmyslových práv a ostatních práv z oblasti duševního vlastnictví. Maximální výše podílu zahraničního účastníka je 100 %. Při rozhodování o založení podniku se zahraniční majetkovou účastí je třeba věnovat pozornost těmto klíčovým procentním podílům (hranice je uvedena z hlediska zahraničního účastníka a je rozlišena podle toho, zda se jedná o akciovou společnost či společnost s ručením omezeným; obě formy kapitálových společností představují nejčastější právní podobu společných podniků).³⁰

V oblasti integrace podnikatelských subjektů se setkáváme se sdružením podnikatelů či podniků. Ty uplatňují heslo spolupráce v konkurenci a konkurence ve spolupráci. Takovými jsou například podnikatelské sítě.

Podnikatelské sítě, klastry

Podnikatelské sítě, resp. klastry, jsou představovány geografickými nebo sektorovými seskupeními (sdruženími) vzájemně provázaných firem, specializovaných dodavatelů, poskytovatelů služeb, firem v příbuzných či vzájemně se doplňujících se oborech a sdružených institucích, které v rámci klastru spolu navzájem spolupracují.

³⁰ SYNEK, M. a kol. *Podniková ekonomika*. 3.vyd. Praha: C.H.Beck, 2002. 479 s. ISBN 80-7179-736-7. str. 376, 378, 379.

Podstatou sítě jsou zejména síťové dohody, které představují dlouhodobé, cílevědomé vztahy mezi vzájemně spjatými komerčními organizacemi, které jim umožňují získat a udržovat si konkurenční výhody ve vztahu k firmám, jež do této sítě nepatří. Síťové dohody se vyznačují specifickým systémem hodnot, zvláštní formou organizačně řídicích vztahů a řadou výhod, které plynou z členství v síti. Existence sítě je založena na systému hodnot, které tvoří vzájemnou důvěru, které jsou nezbytnou podmínkou existence a stability sítě. Tyto dohody mohou mít charakter formální – potvrzené smlouvami i neformální, založené na normách chování typických pro každou síť. Kvalitně zpracované dohody jsou předpokladem dobře fungujících sítí, na jedné straně by měly přesně specifikovat předmět společného zájmu, na druhé straně uvést, kde jsou firmy plně autonomní a nebrání se vzájemné konkurenci. Zapojení podnikatelských subjektů do sítě znamená na jedné straně získat určité výhody, ale na druhé straně předpokládá zřici se některých vlastních aktivit v zájmu společného rozvoje. Jedním z předpokladů zapojení firmy do sítě je její image – zejména bezúhonná **pověst a spolehlivost** (věrohodnost).³¹

Zvláštní formou síťového podnikání je améba.

Améba

V praxi firmy Kyocera jsou amébami nezávislé útvary, skládající se z tří až padesáti zaměstnanců, které mají všechna tři s: jsou schopni **samořízení**, **samokontroly** i **samoorganizace**. Mají podíl na zisku a uplatňují vnitropodnikatelství. Každá améba má vlastní systém řízení, systém zisku, má vlastní provozní účetnictví i personální řízení. Je vytvořen vnitropodnikový trh, takže si jednotlivé améby navzájem konkurují a uzavírají mezi sebou kontrakty. V závislosti na poptávce a na množství práce se mohou dále dělit na menší útvary, přecházet z jedné améby do druhé, mohou integrovat s jinými amébami, případně se rozpustit. Jestliže vzroste objem objednávek, rozdělí se na dvě. Jedna pracuje pro starého zákazníka a druhá slouží ostatním zákazníkům. Obě améby se mohou sloučit v případě, že objem objednávek podstatně klesne. Tyto činnosti jsou závislé výhradně na rozhodnutí améb a pravidla vycházejí z poměru mezi celkovou výrobou a celkovou přidanou hodnotou. Tento systém umožňuje uchovat si přednosti malého podniku, pružnost, rychlou reakci, minimální režijní náklady a zároveň také výhody velkého podniku. Kyocera Corporation je jedním z nejvíce ziskových podniků v Japonsku.

³¹ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2 str. 270, 271.

Umožňuje i vlastní samoreprodukcí. Vychází se ze zásady, že podniková organizace se má zabývat dvěma typy produkce:

- produkcí, jako jsou výrobky nebo služby a
- produkcí sama sebe – regenerací výrobního procesu, dovedností a znalostí.

V případě améby jde o aplikaci managementu znalostí, tedy poznatek, že regenerace konkurenceschopných produktivních schopností je důležitou vlastností moderních podniků.³²

Znalostní podnik

Znalostní koncepce musí vedle dynamiky jednotlivých podnikových subsystémů zdůraznit jejich **vzájemné vztahy** (synergický efekt) a fundamentální postavení **znalostního pracovníka**. Dále je zdůrazňováno nezastupitelné postavení informační technologie, ale stejná důležitost je kladena na podnikovou kulturu. Model musí mít přímou orientaci na potřeby zákazníků – tzv. zákaznický imperativ. Znalostní koncept nesmí zpřetrhat vazby na minulé koncepty (funkční a procesní) a musí s nimi být kompatibilní. Progresivní přístupy, které jsou schopny přispět k řešení nově vznikajících problémů, se integrují a posuvem paradigmatu se tvoří principy nové. V současném globálním podnikovém světě budou vždy existovat podniky, které pořád ještě řídí s využitím funkčního konceptu. Vedle sebe budou po určitou dobu operovat všechny tři globální koncepty, ale s postupem času si relevantní podnikové prostředí vynutí prioritní užívání znalostního konceptu.³³

Principy fungování znalostního podniku

Když zhodnotíme vývojové trendy a všechny pozitivní i negativní signály vývoje, odhalíme následující charakteristiky a požadavky na fungování znalostního podniku. **Strategie a výkonnost podniku** musí být určována a následně měřena nejen finančními charakteristikami (účetní model), ale musí respektovat i nefinanční měřítko růstu jako je učení, zákaznický imperativ, průběh interních podnikových procesů (systém Balanced Scorecard). **Zákaznický imperativ** musí respektovat přání zákazníka a od toho odvíjet všechnu svoji činnost (tzv. podnik řízený zákazníkem). **Procesní orientace** podnikového dění nahrazující funkční organizaci je dnes už neoddiskutovatelná (procesní management, reengineering). Na procesně řízenou organizaci velmi úzce navazuje **týmová práce**

³² TRUNEČEK, J. *Znalostní podnik ve znalostní společnosti*. 1.vyd. Praha: Professional Publishing, 2003. 312 s. ISBN 80-86419-35-5. str. 264.

³³ TRUNEČEK, J. *Znalostní podnik ve znalostní společnosti*. 1.vyd. Praha: Professional Publishing, 2003. 312 s. ISBN 80-86419-35-5. str. 107.

(týmově organizovaný podnik, koučování, tvůrčí vedení). Růst firmy je závislý především **na tvořivém uplatnění znalostí a intelligence**, právě vzájemnou kombinací těchto vlastností vzniká synergický efekt, který tvoří ve svém součtu konkurenční výhodu firmy (management znalostí, učící se podnik, produktivita znalostních pracovníků, organizační učení a řízení znalostí). Strategické záměry podniku musí být podporovány **akčními firemními hodnotami**, jejichž nositeli jsou nejen správní orgány společnosti a management, ale které musí prostupovat celou firmou (podniková kultura, firemní hodnoty s vazbou na strategii, firemní identita a image). Z těchto požadavků je možno zkonstruovat a vydedukovat následujících **šest principů fungování znalostního podniku**, zaměřených na **strategii, zákazníka, procesy, znalosti, týmy a hodnoty**.³⁴

Faktor zdrojů znalostí

Znalost je významným faktorem, který spoluvytváří konkurenční výhodu. Znalost ovšem není zadarmo. Je výsledkem inovace. Nové produkty a technická znalost jsou výsledkem investic do vývoje a výzkumu znalost marketingových a tržních technik výsledkem investice do lidí. Znalost si rozložíme do následujících komponentů: **Znalost produktů** – dokonalá znalost produktu nebo služby, která vytváří trh. Vezměme jen techniky MLM – Multilevel Marketing, leasingové techniky, ale rovněž způsoby výroby nebo použití různých technických zařízení. Pro firmu, která takovouto znalostí nedisponuje, to znamená zakoupit franchisu nebo licenci. Zde rovněž vznikají největší spory týkající se copyrightu nebo imitace či rovnou padělání. **Znalost trhu** – znalost toho, jak funguje trh v daném regionu nebo lokalitě, znalost potřeb zákazníků, způsobu, jak uspokojovat potřeby zákazníků, a způsoby, jak je ovlivňovat. Sama o sobě tato znalost se stává i předmětem obchodních vztahů mezi organizacemi zabývajících se výzkumem trhu a uživateli jejich výzkumu. **Technická znalost** – technologická inovace může poskytovat nákladovou výhodu tím, že umožňuje přidání přidané hodnoty efektivnějším způsobem. Technologická inovace může do jisté míry vykompenzovat křivku úspor z obchodní zkušenosti.³⁵

³⁴ TRUNEČEK, J. *Znalostní podnik ve znalostní společnosti*. 1.vyd. Praha: Professional Publishing, 2003. 312 s. ISBN 80-86419-35-5. str. 111.

³⁵ STAŇKOVÁ, A. *Podnikáme úspěšně s malou firmou*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2007. 199s. ISBN 978-80-7179-926-9. str. 43.

1.2.2 Právní formy – klady a nedostatky z pohledu MSF

Právní úprava podmínek pro podnikání v České republice vychází z Listiny základních práv a svobod, kde je zakotveno právo každého občana podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost a také právo vlastnit majetek. Konkrétní legislativní úprava je dána obchodním zákoníkem, živnostenským zákoníkem, popř. dalšími zákony, které upravují podmínky pro podnikání v činnostech vyloučených z působnosti živnostenského zákona. Významná jsou i ustanovení občanského zákoníku, který upravuje např. majetkové vztahy fyzických a právnických osob nebo sdružení fyzických osob. Podstatné jsou i právní předpisy upravující problematiku účetnictví, daní a ostatních odvodů, ochrany spotřebitele, bezpečnosti práce. **Obchodní zákoník** je legislativní předpis upravující postavení podnikatelů, právní formy podnikání či obchodní závazkové vztahy. Definuje pojmy podnikání, podnikatel, podnik, obchodní majetek, obchodní firma, obchodní tajemství a jiné. Upravuje označování obchodních listin, výši povinného základního kapitálu, zápis do obchodního rejstříku, nekalé soutěžní jednání, druhy obchodních společností a podmínky pro jejich vznik a provoz, obchodní závazkové vztahy aj.

Živnostenský zákon se zaměřuje na vztahy mezi státem a podnikatelskými subjekty provozující svou činnost na základě živnostenského oprávnění. Stanoví základní rovnoprávné podmínky pro provozování živnosti jak samostatných živnostníků, tak také velkých podniků nebo zahraničních subjektů. Vymezuje pojem živnost, stanoví všeobecné i specifické podmínky pro získání živnostenského oprávnění. Taxativně vyjmenovává činnosti, které nejsou živnostmi. Upravuje podnikání cizinců, překážky provozování živnosti, činnost odpovědného zástupce, provozovny a jejich náležitosti, živnostenskou kontrolu a případné sankce za porušování zákona apod.³⁶

Přehled právních forem podnikatelské činnosti

Již v úvodu podnikatelských aktivit je nutné se rozhodnout pro vhodný typ právní formy. Volba samozřejmě není nezvratná. V pozdější době lze zvolený typ transformovat na jiný. Přináší to ale další komplikace a náklady, kterým je možné se vyhnout právě dobrou počáteční rozvahou. Obchodní zákoník přináší právní formy podnikání uvedeny v tabulce č. 1.1.

³⁶ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 65

- podnikání fyzických osob
- podnikání právnických osob

Tab. č. 1.1 Přehled právních forem podnikání

Přehled právních forem podnikání		
Podnikání fyzických osob	Fyzická osoba	
Podnikání právnických osob	Osobní společnosti	Komanditní společnost
		Veřejná obchodní společnost
	Kapitálové společnosti	Společnost s ručením omezeným
		Akciová společnost
	Družstvo	

Zdroj: Vlastní zpracování

Podnikání fyzických osob

Jedná se o:

- osoby podnikající na základě živnostenského oprávnění, tj. vlastníci živnostenský list nebo koncesní listinu
- osoby zapsané v obchodním rejstříku
- osoby podnikající na základě jiného oprávnění podle zvláštního předpisu
- soukromě hospodařící zemědělce zapsané v evidenci.

Fyzické osoby se zapisují do obchodního rejstříku buď na vlastní žádost, nebo povinně, podle podmínek stanovených obchodním zákoníkem. V praxi se poměrně často vyskytuje forma smluvní podnikatelské spolupráce fyzických osob upravená nikoliv obchodním, ale občanským zákoníkem – sdružení fyzických osob.

Podnikání právnických osob

Obchodní zákoník definuje následující tři druhy právnických osob (všechny typy právnických osob musí být zapsány v obchodním rejstříku) obchodní společnosti, kapitálové společnosti, družstva. U **osobní společnosti** se předpokládá osobní účast podnikatele na řízení společnosti a zpravidla neomezené ručení společníků za závazky společnosti (výjimku tvoří u komanditní společnosti společník komandista). Obchodními společnostmi jsou:

- veřejná obchodní společnost, zkratka veř. obch. spol. nebo v. o. s.
- komanditní společnost, zkratka kom. spol. nebo k. s.

U **kapitálových společností** společníci (zakladatelé) mají pouze povinnost vnést vklad, jejich ručení za závazky společnosti je buď omezené, nebo žádné. Kapitálové společnosti jsou:

- společnost s ručením omezeným, zkratka spol. s r. o. nebo s. r. o.
- akciová společnost, zkratka akc. spol. nebo a. s.

Méně častá v podnikatelské praxi je další právnická osoba upravená v obchodním zákoníku – **družstvo**.³⁷ Přehled právních forem podnikání je uveden v příloze č. 3.

1.2.3 Kritéria volby právní formy

Kritérií, podle nichž lze právní formu volit, je celá řada. Některá jsou všeobecnějšího rázu a některá výrazně specifická podle druhu činnosti, které se chceme věnovat. Standardně se vhodnost právní formy posuzuje podle řady kritérií. Důležitou roli může hrát minimální velikost základního kapitálu, která je vyžadována zákonem:

- u komanditní společnosti je minimální vklad komandisty 5 tis. Kč,
- u společnosti s ručením omezeným 200 tis. Kč,
- u akciové společnosti 2 mil. Kč bez veřejné nabídky akcií, 20 mil. Kč s veřejnou nabídkou akcií.

Při výchozích úvahách je třeba zvážit i další skutečnosti. **Počet osob** potřebných k založení - je důležité zvážit, zda chce podnikatel podnikat samostatně nebo uvažuje o dalších společnících. **Obtížnost založení** - každá právní forma vyžaduje jiné formální náležitosti a výdaje spojené se založením. Míru **právní regulace činnosti** - nejvíce je regulována u akciové společnosti, nejméně u samostatných fyzických osob. **Zastupování** podnikatelského subjektu navenek - případně povinně vytvářené **orgány** společnosti. **Ručení** podnikatele za závazky vzniklé podnikatelskou činností – u každé právní formy se liší.

Lze doporučit zvážení i dalších aspektů, jako jsou: **rozsah** plánovaných podnikatelských **aktivit** – pro drobné přivýdělký není nutné zakládat komplikovanou právnickou osobu. **Obor činnosti** – některé obory mohou mít zákonem stanoveny

³⁷ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 65-67

konkrétní požadavky, které je nutno dodržet. **Míru vlastní angažovanosti a odpovědnosti** – je třeba zvážit zda je podnikatel ochoten dát do podnikání vše, celý svůj majetek, zda to bude zdroj jeho dlouhodobých příjmů, a zda chce se podílet na podnikání osobně. **Míru zdanění** vytvořeného zisku – zisk bude podléhat buď dani z příjmu fyzických osob a odvodům sociálního pojištění anebo dani z příjmů právnických osob. Povinný **audit účetní závěrky** a požadavky na **vedení účetnictví** – podnikatel si může vybrat daňovou evidenci či podvojně účetnictví, akciová společnost musí povinně provádět audit účetní závěrky. Povinnost **zveřejňování údajů z účetní závěrky** v obchodním rejstříku mají subjekty zapsané do obchodního rejstříku. **Flexibilitu právní formy** a obtížnost případné transformace na jinou právní formu, povinnosti při přerušení či ukončení činnosti podnikatelského subjektu.³⁸ Kritéria, která ovlivňují volbu právní formy podnikání jsou uvedena v příloze č. 4.

Rozhodnutí o právní formě podniku závisí na zvážení výše uvedených hledisek, jejich vyhodnocení z hlediska podnikatelského záměru a následně pak zvolení optimální formy.

Hlediska nutná pro volbu právní formy podnikání

Jsou počet zakladatelů, způsob a rozsah ručení, nároky na počáteční kapitál, administrativní náročnost při založení podniku a v průběhu podnikání (způsob vedení účetnictví), účast na zisku, daňové zatížení, zveřejňovací povinnost, finanční možnosti.

Počet zakladatelů

Toto hledisko souvisí s rozhodnutím, zda podnikatel bude podnikat sám nebo se společníky. Pokud však další okolnosti donutí podnikatele, aby podnikal se společníky a podnikatel se rozhodne založit obchodní společnost, je pro každý typ obchodní společnosti zákonem dán minimální počet zakladatelů, ale i maximální počet společníků. Např. osobní společnost musí založit minimálně dvě osoby, u společnosti s ručením omezeným je limitován maximální počet společníků (50).

Způsob a rozsah ručení

Obchodní společnosti se od sebe odlišují právě způsobem a rozsahem ručení za závazky. Z platného obchodního zákona vyplývá pro jednotlivé obchodní společnosti

³⁸ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 67.

a družstva buď **omezené ručení**, kde podnikatel ručí do výše nesplaceného vkladu (tzn., že podnikatel neručí za závazky podniku osobním majetkem, ale pouze majetkem do výše svého nesplaceného vkladu) nebo **neomezené ručení**, kde podnikatel ručí za závazky podniku celým svým majetkem (tzn. i osobním).

Nároky na počáteční kapitál

Velikost počátečního kapitálu nutného pro založení podniku je definována pro každou obchodní společnost zákonem. U živnostníků a veřejné obchodní společnosti není ze zákona definována, avšak u společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti a družstva je zákonem určena minimální výše základního jmění.

Administrativní náročnost

Založení různých právních forem podniků je spojeno s celou řadou různých administrativních úkonů, které musí být provedeny, aby podnik vznikl. Velmi náročné je založení akciové společnosti a družstva, kde před zahájením je nezbytné vyhotovit zakladatelskou listinu, stanovy, a svolat valnou hromadu akcionářů či zakladatelskou členskou schůzi družstva. Dále jednání s akcionáři, kteří nejprve upisují a později kupují akcie, vyžaduje celou řadu administrativních úkonů a je i finančně náročné. Naproti tomu zahájení podnikání jednotlivce není obvykle složité a ani finančně náročné. U obchodních společností (v. o. s., s. r. o., k. s.) zvýšené úsilí vyžaduje získání živnostenských oprávnění (pro každou činnost zvlášť), sepsání společenské smlouvy a zápis do obchodního rejstříku. Obchodní společnosti jsou ze zákona povinny vést účetnictví. Akciová společnost musí mít účetní závěrku ověřenou auditorem a má zveřejňovací povinnost.

Účast na zisku

Účast na zisku je většinou určena ve společenské smlouvě. Pokud to není určeno smlouvou, dělí se zisk rovným dílem mezi všechny společníky. Výjimku tvoří komanditní společnost, kdy dělení zisku plyne ze zákona. U akciové společnosti podíl na zisku (dividenda) závisí na rozhodnutí valné hromady.

Daňové hledisko

Daňové zatížení podniku hraje důležitou úlohu v ekonomice podniku. Podnikatel – fyzická osoba odvádí státu daň z příjmu fyzických osob. Právnícké osoby (obchodní společnosti a družstva) odvádějí tzv. daň z příjmu právnických osob. Dále je důležité, zda podnikatel je či není plátcem daně z přidané hodnoty. Od 1.1. 2008 došlo v České republice ke změně daňového systému. Tato změna se mimo jiné týká i daně z příjmů fyzických osob. Místo progresivní daňové sazby (12 – 32 %) je zavedena **rovná daň**

z příjmů fyzických osob, a to ve výši 15 % pro rok 2008 a 12,5 % pro rok 2009. S tím souvisí rozšíření základu daně u fyzických osob, který zahrnuje sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem. Základem daně je tedy tzv. **superhrubá mzda**, kterou tvoří součet hrubé mzdy a pojistného na sociální a zdravotní pojištění, které za zaměstnance odvádí zaměstnavatel. Spolu se zavedením rovné daně je zrušeno společné zdanění manželů.³⁹ Daňová reforma se dotýká i daně z příjmů právnických osob, jejíž sazba se bude postupně snižovat, z 21 % za rok 2008, na 20 % za rok 2009 až na 19 % za rok 2010.⁴⁰ Ukazuje se, že budoucí trend směřuje k permanentnímu rychlejšímu snížení daňového zatížení firem než jednotlivců (tento trend není viditelný jen u transformujících se ekonomik, jako je slovenská, estonská, česká, ale i u nejvyspělejších ekonomik EU a světa).⁴¹

Zveřejňovací povinnost

Zveřejňovací povinností se rozumí povinnost společnosti publikovat svou účetní závěrku pro společníky a v obchodním věstníku v rozsahu a struktuře vymezené zákonem o účetnictví. Zveřejňování hospodářského výsledku a jiných majetkových náležitostí může být pro společnost nepohodlné, ale je nutné pro ochranu věřitelů a investorů.

Finanční možnosti

Pod pojmem finanční možnosti rozumíme přístup podniku k cizímu kapitálu. Úvěrové možnosti jednotlivých právních forem se značně liší. Odvíjejí se od výše majetku, kterým společnost disponuje a významnou roli hraje i způsob a míra ručení společníků.⁴²

³⁹ Finance.cz : *Poznejte hodnotu informace* [online]. 2000-2008 [cit. 2008-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/informace/reforma-2008/dan-z%20prijmu-fyzicke-osoby/>>. ISSN 1213-4325.

⁴⁰ Finance.cz : *Poznejte hodnotu informace* [online]. 2000-2008 [cit. 2008-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/informace/reforma-2008/dan-z-prijmu-pravnickych-osob/>>. ISSN 1213-4325.

⁴¹ STAŇKOVÁ, A. *Podnikáme úspěšně s malou firmou*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2007. 199s. ISBN 978-80-7179-926-9. str. 78.

⁴² GRUBLOVÁ, E. *Podniková ekonomika*. 1.vyd. Ostrava: Repronis, 2001. 438 s. ISBN 80-86122-75-1. str. 84 - 87.

1.3 Metody a postupy použité v bakalářské práci

Metoda je vědecký postup umožňující získávání poznatků. Z filozofického hlediska jde o souhrn požadavků a principů, které musí být zachovány při zkoumání určité oblasti skutečnosti. Je to způsob nějakého účelného jednání, nějaké činnosti vůbec. Metodu můžeme též vyjádřit jako postup.⁴³ **Metodika** je nauka o metodě vyučování v určitém oboru (nověji zvaná též teorie vyučování). Metodikou můžeme nazvat také pracovní postup.⁴⁴

K vypracování analytické části bakalářské práce bude použita vlastní metoda srovnávání. Ta se opírá o stanovení faktorů, které mají být hodnoceny, o stanovení vah těchto faktorů, a o stanovení kritérií hodnocení. Faktory, které ovlivňují volbu právní formy podnikání jsou převzaty z literatury.⁴⁵⁴⁶ Po konzultaci s vlastníky firmy jsme zvolili pro ně deset nejzásadnějších kritérií volby právní formy podnikání. K těmto kritériím vlastníci vyjádřili váhu jejich důležitosti. Dále byla stanovena hodnotící škála, pomocí níž vlastníci přidělovali body k jednotlivým faktorům. Uvedené faktory, jejich váhy a hodnocení vlastníků jsou zapsány do tabulky.

U každé ho faktoru součinem jeho váhy a bodového hodnocení se zjistí míra jeho splnění. Sečtením všech součinů u dané právní formy pak získáme výslednou hodnotu, kterou budeme moci porovnávat s ostatními výslednými hodnotami.

⁴³ KLIMEŠ, L. Slovník cizích slov. 7.vyd. Praha: SPN, 2005. 829 s. ISBN 80-7235-272-5. s. 463.

⁴⁴ KLIMEŠ, L. Slovník cizích slov. 7.vyd. Praha: SPN, 2005. 829 s. ISBN 80-7235-272-5. s. 463.

⁴⁵ GRUBLOVÁ, E. Podniková ekonomika. 1.vyd. Ostrava: Repronis, 2001. 438 s. ISBN 80-86122-75-1. str. 84 – 87.

⁴⁶ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 67.

2 ANALYTICKÁ ČÁST

V následující části budou stručně popsána specifika jednotlivých právních forem podnikání, jejich výhody a nevýhody. Na základě konzultace s vlastníky budou porovnána jednotlivá kritéria volby právní formy podnikání.

Fyzická osoba podnikající samostatně na základě živnostenského nebo jiného oprávnění

Jde o formu podnikání vhodnou pro začínající podnikatele. Využívají ji i ti, kteří v podnikatelské činnosti nespatřují hlavní zdroj svých příjmů. U této formy podnikání je velmi jednoduché zahájení činnosti. Lze ji vhodně kombinovat s výhodami plynoucími ze sdružení fyzických osob apod. Zahraniční fyzické osoby s bydlištěm (trvalým pobytem) mimo území ČR mohou podnikat v podstatě za stejných podmínek jako osoby české. Pro zahraniční fyzickou osobu, která v zahraničí nepodniká, platí, že musí mít k účelu podnikání povolen pobyt na území České republiky. Tato povinnost se však nevztahuje na občany členského státu Evropské unie a na občany státu, se kterým má ČR uzavřenou dohodu, která takové omezení nepřipouští.

Výhody

Mezi výhody této právní formy podnikání patří - minimum formálně-právních povinností (pokud nemusí být zapsán do obchodního rejstříku, odpadá například procedura zápisu a povinnosti zveřejňování požadovaných údajů); velmi nízké správní výlohy nutné pro založení; podnikatelské činnosti lze zahájit hned po ohlášení (s výjimkou koncesovaných živností nebo činností vyžadujících zvláštní povolení); případné změny probíhají poměrně rychle; není nutný počáteční kapitál; samostatnost a volnost při rozhodování; jednoduché přerušení či ukončení činnosti; lze zvolit daňovou evidenci nebo podvojný účetnictví (pokud není podnikatel zapsán do obchodního rejstříku); možnost uplatnit výdaje pro zjištění dílčího základu daně z podnikání paušální částkou, je-li to pro podnikatele výhodnější; za určitých podmínek lze požádat o stanovení daně paušální částkou; zisk z podnikání je zdaněn rovnou daní z příjmu fyzických osob, je možno uplatnit nezdánitelné částky a jiné odpočitatelné položky; lze přizvat osobu žijící ve společné domácnosti s podnikatelem jako spolupracující osobu a přerozdělit na ni kromě pracovních povinností také část příjmů a výdajů z podnikání a využít tak možnost daňové úspory.

Nevýhody

Mezi nevýhody této právní formy patří - vysoké riziko vyplývající z neomezeného ručení majetkem podnikatele (riziko lze omezit změnou podílu na společném jmění manželů); možné finanční problémy v podnikání se mohou projevit v rodině podnikatele; vysoké požadavky na odborné i ekonomické znalosti; podnikatel obvykle zastává jak vlastní podnikatelskou činnost, tak nezbytnou administrativu spojenou s podnikáním; omezený přístup k bankovním úvěrům; v obchodních kontraktech může působit jako „malý či méněcenný partner“; ze zisku z podnikání se platí i pojistné sociálního pojištění, a tak při vysokém zisku jsou odvody velmi vysoké; nemusí být zaručena kontinuita podnikání.⁴⁷ Výhody a nevýhody této i jiných právních forem podnikání jsou uvedeny v příloze č. 5.

Sdružení fyzických osob bez právní subjektivity

Sepsáním smlouvy o sdružení fyzických osob nevzniká samostatný právní subjekt. Sdružení jako takové nemůže vstupovat do žádných obchodních ani právních vztahů. Členové sdružení by měli jednat navenek vždy vlastním jménem nebo jako zmocněnci ostatních účastníků, jejich ručení za závazky vzniklé z činnosti zůstává neomezené.

Výhody

Mezi výhody této právní formy řadíme především - jednoduchost vzniku (smlouva o sdružení fyzických osob nemusí být písemná, lze ji ale vřele doporučit); nezapisuje se do obchodního rejstříku; využití synergického efektu skupiny – „víc hlav zná ještě víc“; zpravidla rovnoprávné postavení členů; jednoduché vystoupení člena – nic se nemusí ohlašovat; sdružování finančních prostředků a podnikatelských zkušeností, možné úspory režijních nákladů (nájem kanceláře, dílny, vybavení, sekretariátu apod.), příjmy a výdaje z podnikání lze na účastníky sdružení přerozdělovat v dohodnutém poměru.

Nevýhody

Mezi nevýhody této právní formy řadíme především problematické vlastnické vztahy u vkladů a společně nabytého majetku; neshody při změnách osob účastníků nebo při vypořádání v souvislosti s ukončením smlouvy o sdružení; možný konflikt zájmů; možný střet se zákonem na ochranu hospodářské soutěže; snadné překročení limitu pro povinné

⁴⁷ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 68, 69.

plátcovství daně z přidané hodnoty (sčítá se obrat všech členů sdružení).⁴⁸ Výhody a nevýhody této i jiných právních forem podnikání jsou uvedeny v příloze č. 5.

Veřejná obchodní společnost

Je to osobní společnost, ve které alespoň dvě osoby podnikají pod společnou firmou a ručí za závazky společnosti společně a nerozdílně celým svým majetkem. Po společnosti s ručením omezeným se jedná o druhou nejčastěji se vyskytující formu podnikání malých a středních podniků. Společníkem může být právnická i fyzická osoba. Fyzická osoba musí splňovat všeobecné podmínky provozování živnosti a nemůže mít stanoveny překážky v provozování živnosti bez ohledu na předmět podnikání společnosti. Zisk se dělí mezi společníky rovným dílem. Statutárním orgánem jsou všichni společníci, společenskou smlouvou lze stanovit jinak.

Výhody

Není nutný počáteční kapitál; neomezené ručení společníků je garancí solidního image společnosti; celkem jednoduché vystoupení společníka ze společnosti; dobrý přístup k cizímu kapitálu; zisk společnosti nepodléhá dani z příjmů právnických osob, ale je celý rozdělen mezi společníky a zdaněn daní z příjmů fyzických osob.

Nevýhody

Neomezené ručení společníků přinášející možná osobní rizika; z důvodu vysokého osobního rizika mohou snadno vznikat konflikty při řízení společnosti; musí být minimálně dva společníci; pro společníky platí zákaz konkurence; společnost lze založit pouze za účelem podnikání; problémy při zániku společníka; v případě vysokých zisků jsou značné odvody na pojistné sociálního pojištění a na daň z příjmů fyzických osob.⁴⁹ Výhody a nevýhody této i jiných právních forem podnikání jsou uvedeny v příloze č. 5.

Komanditní společnost

Jedná se o osobní společnost smíšeného typu – jeden nebo více společníků ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu (komandisté) a jeden nebo více společníků ručí celým svým majetkem (komplementáři). Komplementářem může být jen osoba, která

⁴⁸ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 69.

⁴⁹ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 70.

splňuje všeobecné podmínky provozování živnosti a u níž není dána překážka provozování živnosti bez ohledu na předmět podnikání. Obsahuje-li název společnosti jméno komandisty, ručí tento za závazky společnosti jako komplementář. Statutárním orgánem společnosti jsou komplementáři. Komanditní společnost může být zajímavou formou podnikání pro kapitálově slabého podnikatele se zajímavým know-how a investora hledajícího investiční příležitosti. U nás se jedná o málo frekventovanou formu podnikání.

Výhody

Není nutný velký počáteční kapitál, komandista musí vložit minimálně 5 tis. Kč; pro komandisty neplatí zákaz konkurence; zisk se dělí podle společenské smlouvy mezi komplementáře a komandisty, zisk komplementářů – fyzických osob podléhá dani z příjmu fyzických osob a pojistnému sociálního pojištění; za určitých podmínek se může společnost změnit bez likvidace na veřejnou obchodní společnost.

Nevýhody

Administrativně náročnější vznik – nutné sepsání společenské smlouvy, neomezené ručení komplementářů; podíl na zisku je u komandistů zdaněn daní z příjmu právnických osob a při vyplacení je ještě zdaněn srážkovou daní; možný vznik rozporů mezi prioritami komandistů a komplementářů – každý nese jinou míru rizika; ke změně společenské smlouvy je nutný souhlas komplementářů i komandistů.⁵⁰ Výhody a nevýhody této i jiných právních forem podnikání jsou uvedeny v příloze č. 5.

Společnost s ručením omezeným

Jde o nejvýznamnější formu podnikání právnických osob. Základní kapitál společnosti je tvořen vklady společníků. Společníci ručí za závazky společnosti ve výši nesplacených vkladů, dokud není splacení vkladů v plné výši společníky realizováno a zapsáno v obchodním rejstříku. Společnost odpovídá za porušení závazků celým svým majetkem. Společnost může být založena jednou osobou, nejvíce může mít 50 společníků. Společnost s jediným společníkem nemůže být zakladatelem nebo jediným společníkem jiné společnosti. Jedna fyzická osoba může být jediným společníkem nejvýše tří společností s ručením omezeným. Výše základního kapitálu musí činit alespoň 200 tis. Kč, přičemž minimální výše vkladu jednoho společníka je 20 tis. Kč. Společnost musí vytvářet rezervní fond. Základním dokumentem společnosti je společenská smlouva. Nejvyšším orgánem

⁵⁰ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 70, 71.

společnosti je valná hromada, statutárním orgánem společnosti, kterému náleží obchodní vedení, jsou jednatele jmenovaní valnou hromadou. Na základě ustanovení společenské smlouvy lze stanovit dozorčí radu.

Výhody

Omezené ručení společníků; zákaz konkurence platí pro jednatele, na společníky ho lze rozšířit společenskou smlouvou; pro přijetí velké části rozhodnutí není nutný souhlas všech společníků; do společnosti lze vložit i nepeněžitý vklad; vklad lze splatit ve lhůtě pěti let (před podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku musí být splaceno 30 % každého vkladu, v úhrnné výši všech vkladů alespoň 100 tis. Kč); lze ustanovit kontrolní orgán – dozorčí radu; vyplacené podíly na zisku společníkům – fyzickým osobám nepodléhají pojistnému sociálního pojištění; polovinu daně sražené z vyplácených podílů na zisku lze uplatnit jako slevu na dani společnosti.

Nevýhody

Nutný počáteční kapitál; administrativně náročnější založení a chod společnosti – svolávání valné hromady, zápisy z valných hromad – někdy nutný notářský zápis, nutné ustanovení jednatele; v očích obchodních partnerů (zejména s ohledem na ručení) méně důvěryhodná než osobní obchodní společnost či akciové společnosti; zisk společnosti je zdaněn daní z příjmů právnických osob, vyplacené podíly na zisku jsou dále zdaněny srážkovou daní.⁵¹ Výhody a nevýhody této i jiných právních forem podnikání jsou uvedeny v příloze č. 5.

Akciová společnost

Akciová společnost je jedna z nejstarších kapitálových právních forem. Pro svou náročnost se však mezi malými či středními firmami příliš často nevyskytuje. Základní kapitál společnosti je rozvržen na určitý počet akcií o stanovené jmenovité hodnotě. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. Akcionář (společník) neručí za závazky společnosti. Společnost může být založena jednou právnickou osobou, jinak dvěma nebo více zakladateli. Základní kapitál společnosti založené bez veřejné nabídky akcií musí činit alespoň 2 mil. Kč, s veřejnou nabídkou alespoň 20 mil. Kč. Základním dokumentem společnosti jsou stanovy. Nejvyšším orgánem společnosti je valná hromada, statutárním orgánem společnosti je představenstvo, jehož

⁵¹ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 71, 72.

členy volí a odvolává valná hromada. Představenstvo má nejméně tři členy. Na výkon působnosti představenstva a uskutečňování podnikatelské činnosti dohlíží dozorčí rada, nejméně tříčlenná.

Výhody

Akcionáři neručí za závazky společnosti; velmi dobře vnímána obchodními partnery – solidnost a stabilita; dobrý přístup ke kapitálu; polovinu daně sražené z vyplácených dividend lze uplatnit jako slevu na dani společnosti; vyplácené dividendy nepodléhají pojistnému sociálního pojištění.

Nevýhody

Nutný vysoký základní kapitál; velmi komplikovaná a omezující právní úprava; administrativně náročné založení a řízení společnosti; nelze založit jednou fyzickou osobou; nutnost ověření účetní závěrky auditorem; zákaz konkurence pro členy představenstva; povinné zveřejňování údajů z ověřené účetní závěrky; povinné sestavování výroční zprávy společnosti; zisk společnosti je zdaněn daní z příjmů právnických osob, vyplácené dividendy ze zisku jsou zdaněny srážkovou daní; komplikovanější daňová úprava příjmů z převádění akcií.⁵² Výhody a nevýhody této i jiných právních forem podnikání jsou uvedeny v příloze č. 5.

Družstvo

Družstvo je společenství neuzavřeného počtu osob založeným za účelem podnikání nebo zajišťování hospodářských, sociálních anebo jiných potřeb svých členů. Družstvo musí mít alespoň pět členů, to neplatí, jsou-li členy alespoň dvě právnické osoby. Družstvo odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem, členové za závazky neručí. Zapisovaný základní kapitál družstva musí činit nejméně 50 tis. Kč, před podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku musí být splacena alespoň polovina. Orgány družstva jsou členská schůze, představenstvo a kontrolní komise. Základním dokumentem jsou stanovy družstva. Jako právní forma pro podnikání se v České republice družstva příliš nepoužívají, jejich hlavní smysl je spíše ve vyvíjení aktivit, které jsou v zájmu členů sdružených v družstvu.

⁵² VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 72.

Výhody

Členové neručí za závazky; přijetí nového člena je velmi jednoduché, nemění se stanovy, stačí přihláška; jednoduché vystoupení členů z družstva; poměrně nízký základní kapitál; rovné postavení členů; z vyplacených podílů na zisku se neplatí pojistné sociálního pojištění.

Nevýhody

Zákaz konkurence pro členy představenstva a kontrolní komise; vytváření nedělitelného fondu; zisk družstva je zdaněn daní z příjmů právnických osob, vyplacené podíly na zisku jsou zdaněny srážkovou daní.⁵³ Výhody a nevýhody této i jiných právních forem podnikání jsou uvedeny v příloze č. 5.

2.1 Charakteristika vybrané firmy

Vznik firmy a její název

Pro vypracování bakalářské práce byl zvolen menší podnikatelský subjekt, firma Černoch. Tato firma vznikla k 1.1.1992, jako sdružení dvou fyzických osob, Petr Černoch a Pavel Černoch. Podnikatelé mezi sebou uzavřeli písemnou smlouvu o sdružení a dohodli, že v obchodně právních vztazích budou jednat pouze jménem fyzické osoby – Petr Černoch. K 1. 4. 2008 firma zaměstnávala 13 zaměstnanců, jedná se tedy o malou firmu.

Adresa a provozovna firmy

Adresa firmy je Kašava 288, 763 19 Kašava. Provozovna se nachází v obci Rajnochovice ve Zlínském kraji.

Předmět podnikání

Firma zahájila svou podnikatelskou činnost výrobou přívěsných vozíků. Během prvních dvou let se začala zabývat také klempířskou a zámečnickou výrobou a montáží. V současné době se zabývá zámečnickou, stavebně zámečnickou, klempířskou a strojní výrobou. Konkrétně jde o:

- zámečnictví
 - svářečské práce
 - ohýbání materiálu

⁵³ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 73.

- vrtání materiálu do Ø 60 mm
- frézování materiálu
- soustružnické práce
- stavební zámečnictví
 - výroba vrat
 - výroba ocelových stěn
 - výroba nástřešků
 - výroba zábradlí
 - výroba kontejnerů
 - kompletní výroba a montáž zámečnických prvků pro bytové domy
- strojní výroba
 - výroba dopravníků
 - výroba konstrukcí pro robotizované systémy

Výrobní program

Firma vyrábí velký sortiment výrobků na zakázku i v menších sériích podle dokumentace dodané zákazníkem, případně konzultuje úpravy se zákazníkem podle vlastních návrhů tak, aby výroba byla co nejefektivnější.

2.2 Porovnání jednotlivých právních forem na základě preferencí vlastníků vybrané firmy

V případě dané firmy jsme se po konzultaci s vlastníky rozhodli srovnávat čtyři právní formy podnikání. Sdružení fyzických osob jako současnou formu podnikání, dále veřejnou obchodní společnost, komanditní společnost a společnost s ručením omezeným. Akciovou společnost vzhledem k vysokému základnímu kapitálu a vyšší právní regulaci činnosti vlastníci zamítli, stejně jako družstvo. K vzájemnému porovnání zvolených právních forem podnikání slouží tabulka.

Tvorba tabulky pro výběr nejvhodnější právní formy podnikání

Kritéria srovnávání

Srovnávaná hlediska jsou převzata z literatury.⁵⁴⁵⁵ Konzultovali jsme je společně s vlastníky firmy a zároveň jsme vybrali deset pro ně nejzásadnějších hledisek. Vlastníky firmy jsou Petr Černoch a Pavel Černoch.

Váhy kritérií

Váhy jsou stanoveny na základě rozhovoru s vlastníky, v rámci diagnostické mise, která proběhla 3. 4. 2008 ve firmě. Jednotlivá kritéria jsou seřazena sestupně, podle hodnoty váhy.

Bodové ohodnocení

Pro hodnocení byla zvolena škála od jedné do pěti, přičemž jednotlivé body mají následující vypovídací schopnost, uvedenou v tabulce č. 2.1. Podle kritéria minimum a maximum byly stanoveny výsledné hodnoty.

Tab. č. 2. 1: Hodnotící škála

BODY	VÝZNAM
1	nejméně žádoucí
2	méně žádoucí
3	žádoucí
4	více žádoucí
5	nejvíce žádoucí

Zdroj: Získáno na základě rozhovorů s vlastníky

Způsob vyhodnocení

Ke každému kritériu je stanovena váha a bodové hodnocení. Součet součinů jednotlivých vah a bodů dává výslednou hodnotu, podle které jsou srovnávány vybrané právní formy. Pro přehlednost jsou hlediska jejich váhy zapsána do tabulky, viz tabulka č. 2.2.

⁵⁴ GRUBLOVÁ, E. *Podniková ekonomika*. 1.vyd. Ostrava: Repronis, 2001. 438 s. ISBN 80-86122-75-1. str. 84-87.

⁵⁵ VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. str. 67.

Tab. č. 2.2 Preference vlastníků

	<i>Faktory preferované vlastníky</i>	<i>Váha</i>
1.	Ručení podnikatelů	0,20
2.	Zdanění vytvořeného zisku	0,15
3.	Základní kapitál	0,15
4.	Počet zakladatelů	0,10
5.	Zastupování společnosti	0,075
6.	Rozsah plánovaných podnikatelských aktivit	0,075
7.	Obtížnost založení	0,075
8.	Míra právní regulace činnosti	0,075
9.	Vedení účetnictví	0,05
10.	Zveřejňování údajů z účetní závěrky v OR	0,05
		1,000

Zdroj: Získáno na základě rozhovorů s vlastníky

Z tabulky vidíme, že faktor, kterému vlastníci firmy přiřkládají největší váhu, je ručení podnikatelů. Dalšími důležitými faktory jsou míra zdanění vytvořeného zisku, velikost základního kapitálu a počet zakladatelů. Z tabulky jsou také zřejmé faktory s nejnižší vahou, a to vedení účetnictví a zveřejňování údajů z účetní závěrky v obchodním rejstříku.

2.2.1 Přehled hodnocení jednotlivých faktorů

Ručení podnikatelů

Za závazky společnosti mohou podnikatelé ručit dvojím způsobem. Společně, neomezeně a solidárně celým svým majetkem, anebo omezeně do výše svého nesplaceného vkladu. Pokud společník svůj vklad již splatil, za závazky společnosti neručí. Oba vlastníci preferují omezené ručení, z důvodu finančního rizika nejen pro firmu, ale i pro své rodiny. Proto použijeme kritérium min. Výsledné hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 2.3.

Tab. č. 2.3: Hodnocení faktoru ručení podnikatelů

<i>Ručení podnikatelů</i>	<i>Sdružení FO</i>	<i>v.o.s.</i>	<i>k.s.</i>	<i>s.r.o.</i>
Hodnocení vlastníka č. 1	1	1	2	5
Hodnocení vlastníka č. 2	1	1	2	5

Zdroj: Získáno na základě rozhovorů s vlastníky

Z tabulky je zřejmé, že daným kritériím maximálně vyhovuje společnost s ručením omezeným, za jejíž závazky společníci ručí pouze do výše svých nesplacených vkladů. Částečně vyhovuje i komanditní společnost, u které ručí za závazky do výše svého nesplaceného vkladu pouze komandista, komplementář ručí celým svým majetkem. U veřejné obchodní společnosti ručí společníci za závazky společnosti společně celým svým majetkem, stejně jako u sdružení podnikatelů – fyzických osob, což vlastníci hodnotí jako velice nepříznivou a nežádoucí situaci.

Zdanění vytvořeného zisku

Zisk z podnikání může být zdaněn dvěma způsoby - daní z příjmů fyzických osob nebo daní z příjmů právnických osob, nebo může podléhat dvojímu zdanění. Zisk firmy, která podniká jako sdružení FO je rozdělen mezi podnikatele a zdaněn rovnou daní z příjmů FO (15 % za rok 2008). Zisk veřejné obchodní společnosti je rozdělen mezi společníky, a jejich podíly podléhají dani z příjmů FO (15 % za rok 2008). Zisk komanditní společnosti je mezi komandisty a komplementáře rozdělen poměrem stanoveným ve společenské smlouvě. Zisk komplementářů, kteří jsou fyzickými osobami podléhá dani z příjmů FO (15 %) a pojistnému na sociální zabezpečení, podíl na zisku komandistů podléhá dani z příjmů PO (21 %), při vyplácení je podruhé zdaněn srážkovou daní (15 %). Zisk společnosti s ručením omezeným je zdaněn daní z příjmů PO (za rok 2008 je sazba 21 %) a vyplacené podíly společníků na zisku jsou zdaněné srážkovou daní (sazba za rok 2008 je 15 %). Vlastníci preferují co nejnižší míru zdanění, proto jsme zvolili kritérium min. Výsledné hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 2.4.

Tab. č. 2.4: Hodnocení míry zdanění vytvořeného zisku

<i>Zdanění zisku</i>	<i>Sdružení FO</i>	<i>v.o.s.</i>	<i>k.s.</i>	<i>s.r.o.</i>
Hodnocení vlastníka č. 1	4	4	3	1
Hodnocení vlastníka č. 2	4	4	3	1

Zdroj: Získáno na základě rozhovorů s vlastníky

Z tabulky nejpříznivěji vychází sdružení fyzických osob a veřejná obchodní společnost. Zisk fyzických osob podléhá rovné dani, jejíž sazba za rok 2008 činí 15 %. Nevýhodou je, že při příliš vysokých ziscích musí podnikatelé – FO platit i vysoké odvody na pojistné sociálního zabezpečení. U komanditní společnosti se vlastníkům příliš nezamlouvá postavení a tedy i zdanění podílů u komplementářů a komandistů, které je rozdílné. Nejvíce nevýhodnému zdanění vytvořeného zisku podléhá společnost s ručením omezeným.

Základní kapitál

§ 58 Zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, definuje základní kapitál společnosti jako peněžní vyjádření souhrnu peněžních i nepeněžních vkladů všech společníků do základního kapitálu společnosti. Výši základního kapitálu a rozsah jeho splacení u jednotlivých forem podnikání upravuje také obchodní zákoník. Vkladem společníka se podle § 59 uvedeného zákona myslí souhrn peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných hodnot, které se určitá osoba zavazuje vložit do společnosti za účelem nabytí nebo zvýšení účasti ve společnosti. Oba vlastníci upřednostňují co nejnižší základní kapitál z důvodu co nejnižší vstupní investice. Použijeme proto kritérium min. Výsledné hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 2.5.

Tab. č. 2.5: Hodnocení faktoru základní kapitál

<i>Základní kapitál</i>	<i>Sdružení FO</i>	<i>v.o.s.</i>	<i>k.s.</i>	<i>s.r.o.</i>
Hodnocení vlastníka č. 1	5	5	4	4
Hodnocení vlastníka č. 2	5	5	4	4

Zdroj: Získáno na základě rozhovorů s vlastníky

Z tabulky vidíme, že daným kritériím odpovídá nejvíce sdružení fyzických osob a veřejná obchodní společnost, u kterých zákon neukládá povinnost složit základní kapitál. Vlastníci se nebrání splacení základního kapitálu u komanditní společnosti a společnosti s ručením omezeným. U komanditní společnosti vzniká problém, a to nikoliv ve výši základního kapitálu, ale v povinnosti jeho vložení pouze společníkem komandistou, který má povinnost vložit do ZK společnosti min. 5 tis. Kč. Postavení komandisty a komplementáře je tedy nerovné, což vlastníci nepreferují. Minimální výše ZK

u společnosti s ručením omezeným je 200 tis. Kč, výše vkladu jednoho společníka je min. 20 tis. Kč. Tato výše je pro vlastníky přijatelná.

Počet zakladatelů

K založení obchodní společnosti je třeba splnit kritérium o minimálním počtu zakladatelů. Tento počet je u každé obchodní společnosti různý a je upraven v obchodním zákoníku. Vlastník č.1 (Petr Černoch) i vlastník č. 2 (Pavel Černoch) preferují více tu právní formu, která dovoluje založení společnosti minimálně dvěma společníky, protože nadále chtějí podnikat společně. Použijeme proto kritérium min. Výsledné hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 2.6.

Tab. č. 2.6: Hodnocení faktoru počet zakladatelů

Počet zakladatelů	Sdružení FO	v.o.s.	k.s.	s.r.o.
Hodnocení vlastníka č. 1	5	5	4	5
Hodnocení vlastníka č. 2	5	5	4	5

Zdroj: Získáno na základě rozhovorů s vlastníky

Z tabulky vyplývá, že s danými kritérii plně souhlasí téměř všechny porovnávané právní formy podnikání. Veřejná obchodní společnost může být založena minimálně dvěma zakladateli (fyzickými nebo právnickými osobami), společnost s ručením omezeným může být založena jedním až padesáti společníky. Kritériím odpovídá i sdružení fyzických osob, zákon neupravuje počet sdružených podnikatelů. Nepříliš žádoucí je pro vlastníky komanditní společnost, která může být založena minimálně dvěma společníky, opět se setkáváme s nerovným postavením komandisty a komplementáře.

Zastupování společnosti

Vyjadřuje zastupování podnikatelského subjektu navenek a vytváření povinných orgánů společnosti. Oba vlastníci preferují, aby se na zastupování společnosti podíleli společně a osobně. Proto jsme zvolili kritériu max, jako maximální podíl na vedení a řízení firmy. Výsledné hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 2.7.

Tab. č. 2.7: Hodnocení faktoru zastupování společnosti

Zastupování společnosti	Sdružení FO	v.o.s.	k.s.	s.r.o.
Hodnocení vlastníka č. 1	2	4	1	4
Hodnocení vlastníka č. 2	2	4	1	4

Zdroj: Získáno na základě rozhovorů s vlastníky

Z tabulky vyplývá, že maximální podíl na řízení a vedení firmy mají společníci (a zároveň jednatelé) společnosti s ručením omezeným a společník, který je členem veřejné obchodní společnosti. U komanditní společnosti se na řízení podílí pouze společník komplementář. Tato podmínka je pro vlastníky nevyhovující. U sdružení fyzických osob se na podnikání podílí všichni členové sdružení, ale navenek nemohou jednat jménem sdružení (jako u obchodních společností), ale pouze jménem jednoho z nich.

Rozsah plánovaných podnikatelských aktivit

Znamená jak velký osobní podíl na podnikání chtějí jednotliví společníci mít, jestli pro ně bude činnost firmy jediným nebo jedním z mnoha zdrojů příjmů. Oba vlastníci se dohodli, že podnikání bude hlavním zdrojem jejich příjmů a podnikatelské aktivity se budou co nejvíce zaměřovat na výdělečnou činnost. Za hodnotící kritérium jsme vybrali max. Výsledné hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 2.8.

Tab. č. 2.8: Hodnocení faktoru zastupování společnosti

Podnikatelské aktivity	Sdružení FO	v.o.s.	k.s.	s.r.o.
Hodnocení vlastníka č. 1	5	5	2	4
Hodnocení vlastníka č. 2	5	5	2	4

Zdroj: Získáno na základě rozhovorů s vlastníky

V tabulce vidíme, že zadaným kritériím nejvíce odpovídá sdružení fyzických osob a veřejná obchodní společnost. Společníci společnosti s ručením omezeným mohou, ale také nemusí být zároveň jednateli, tudíž se nemusí přímo podílet na podnikání. Komandista u komanditní společnosti nemá ze zákona povinnost přímo se účastnit na podnikání, lze tedy předpokládat, že podnikatelská činnost není hlavním zdrojem jeho příjmů, proto komanditní společnost zadaným kritériím vyhovuje nejméně.

Obtížnost založení

Každá právní forma vyžaduje jiné náležitosti a právní úkony spojené se založením, stejně tak různé jsou i výdaje spojené se založením konkrétní právní formy. Oba vlastníci shodně preferují minimální formální i finanční zatížení. Proto jsme zvolili kritérium min. Výsledné hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 2.9.

Tab. č. 2.9: Hodnocení faktoru obtížnost založení

Obtížnost založení	Sdružení FO	v.o.s.	k.s.	s.r.o.
Hodnocení vlastníka č. 1	3	3	2	2
Hodnocení vlastníka č. 2	3	3	2	2

Zdroj: Získáno na základě rozhovorů s vlastníky

Z tabulky je zřejmé, že ani jedna ze srovnávaných právních forem podnikání není příliš jednoduchou k založení. Z tohoto srovnání nejpříznivěji vychází sdružení fyzických osob a veřejná obchodní společnost. K jejich založení je potřeba obstarat si živnostenské oprávnění, dohodnout se na společenské smlouvě (smlouvě o sdružení) a u v. o. s. je třeba požádat o zápis od OR. Mohli bychom říci, že počáteční výdaje narůstají více u kapitálových obchodních společností než u osobních. U komanditní společnosti je třeba ve společenské smlouvě vymezit práva a povinnosti komandistů a komplementářů a také požádat o zápis do OR. Založení společnosti s ručením omezeným je ze srovnávaných právních forem podnikání nejsložitější, je nutné uzavřít společenskou smlouvu, notářsky ji ověřit, zvolit správce vkladů, požádat o zápis do obchodního rejstříku apod.

Míra právní regulace činnosti

Právní regulace činnosti je nejméně upravena u sdružení fyzických osob, nejvíce u akciových společností. Oba vlastníci mají na tento faktor stejný pohled, a to takový, aby právní regulace jejich činnosti byla co nejnižší. Proto jsme zvolili opět kritérium min. Výsledné hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 2.10.

Tab. č. 2.10: Hodnocení faktoru míra právní regulace činnosti

Právní regulace	Sdružení FO	v.o.s.	k.s.	s.r.o.
Hodnocení vlastníka č. 1	4	3	2	3
Hodnocení vlastníka č. 2	4	3	2	3

Zdroj: Získáno na základě rozhovorů s vlastníky

Z tabulky je patrný stejný trend jako u předešlého kritéria. Můžeme konstatovat, že chod kapitálové obchodní společnosti vyžaduje větší míru právní regulace, než fungování osobní obchodní společnosti nebo sdružení fyzických osob. Nejpriznivěji z tohoto srovnání vychází sdružení fyzických osob, jeho činnost není právně upravena. Veřejná obchodní společnost musí ze zákona stanovit statutární orgán společnosti, na společníky se vztahuje zákaz konkurence a řídí se pravidly, která si stanoví ve společenské smlouvě. Podobná právní úprava postihuje i komplementáře u komanditní společnosti, pokud tak není uvedeno ve společenské smlouvě, tak se na komandisty nevztahuje. Společnost s ručením omezeným je z vybraných právních forem podnikání nejvíce upravena zákonem. Má povinnost ustanovit valnou hromadu, statutární orgán (jednatele), možnost ustanovit dozorčí radu. Dále má povinnost vytvářet rezervní fond ve výši 10 % ze ZK a na jednatele se vztahuje zákaz konkurence.

Vedení účetnictví

Podnikatel jako FO, nezapsaná do obchodního rejstříku a nesplňující kritéria pro vedení účetnictví podle § 1 Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, si může zvolit zda bude účtovat v účetnictví nebo v daňové evidenci. Naopak všechny formy obchodních společností mají povinnost vést účetnictví. Podle § 2 Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, účetní jednotky účtují o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Daňová evidence, podle § 7b Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, zajišťuje zjištění základu daně z příjmů a obsahuje údaje o příjmech a výdajích a o majetku a závazcích. Protože účetnictví je náročnější a složitější, zvolili vlastníci kritérium min. Výsledné hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 2.11.

Tab. č. 2.11: Hodnocení faktoru vedení podvojného účetnictví

Vedení účetnictví	Sdružení FO	v.o.s.	k.s.	s.r.o.
Hodnocení vlastníka č. 1	4	3	3	3
Hodnocení vlastníka č. 2	4	3	3	3

Zdroj: Získáno na základě rozhovorů s vlastníky

Z tabulky je zřejmé, že možnost vést daňovou evidenci se nabízí jen u podnikatelů fyzických osob. I když je vedení účetnictví administrativně náročnější, poskytuje podnikatelům přehled o veškerých hospodářských operacích ve firmě. Z toho důvodu jej vlastníci striktně neodmítají a hodnotí u všech zbylých právních forem podnikání stejně.

Zveřejňování údajů z účetní závěrky v OR

Povinnost zveřejňovat účetní závěrku vyplývá z § 40 Zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, obchodním společnostem, které jsou zapsány do obchodního rejstříku, vedou účetnictví a splňují zákonem stanovené podmínky. Účetní závěrka je podle §18 Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, nedílný celek, který tvoří rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha. Může obsahovat i přehled o peněžních tocích nebo přehled o změnách vlastního kapitálu. Ve zveřejňování údajů vlastníci nevidí problém. Jelikož je vázáno na způsob vedení účetnictví, zvolili jsme opět kritérium min. Výsledné hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 2.12.

Tab. č. 2.12: Hodnocení faktoru zveřejňování údajů z účetní závěrky v OR

Zveřejňování údajů	Sdružení FO	v.o.s.	k.s.	s.r.o.
Hodnocení vlastníka č. 1	4	3	3	3
Hodnocení vlastníka č. 2	4	3	3	3

Zdroj: Získáno na základě rozhovorů s vlastníky

Z tabulky stejně jako u předchozího faktoru vidíme, že vlastníci respektují povinnost zveřejňování údajů, proto u obchodních společností je hodnocení stejné. Příznivěji se jeví podnikání fyzických osob, u kterých není povinnost účtovat podvojně, a proto ani zveřejňovat účetní závěrku.

2.2.2 Přehled hodnocených právních forem podnikání

V následujících tabulkách je přehledně uvedeno hodnocení jednotlivých faktorů vlastníky firmy. Součiny jednotlivých faktorů po sečtení dávají výslednou hodnotu, podle které můžeme jednotlivé právní formy podnikání porovnat.

Tab. č. 2.13: Zhodnocení všech faktorů u sdružení fyzických osob

	Zhodnocení faktorů u sdružení FO	Váha	Hodnocení	Součin
1.	Ručení podnikatelů	0,20	1	0,20
2.	Zdanění vytvořeného zisku	0,15	4	0,60
3.	Základní kapitál	0,15	5	0,75
4.	Počet zakladatelů	0,10	5	0,50
5.	Zastupování společnosti	0,075	2	0,15
6.	Rozsah plánovaných podnikatelských aktivit	0,075	5	0,375
7.	Obtížnost založení	0,075	3	0,225
8.	Míra právní regulace činnosti	0,075	4	0,30
9.	Vedení účetnictví	0,05	4	0,20
10.	Zveřejňování údajů z účetní závěrky v OR	0,05	4	0,20
		1,000		3,500

Zdroj: Vytvořeno na základě konzultace s vlastníky

Ve výsledné tabulce č. 2.13 pro hodnocení současné formy podnikání - sdružení fyzických osob vidíme, že faktor ručení podnikatelů, kterému byla přiřazena největší váha, je pro tuto právní formu podnikání nejméně žádoucí. Druhým nepříliš žádoucím faktorem této formy podnikání je zastupování společnosti, a to z již zmiňovaného důvodu. Podnikatelé nemohou jednat jménem svým, ani jménem firmy, ale pouze jménem jednoho z nich. Ostatní hlediska volby právní formy podnikání se jeví pro sdružení FO jako velmi příznivá. Není určena výše základního kapitálu ani počet zakladatelů, zisk z podnikání je podléhá rovné dani z příjmů FO.

Tab. č. 2.14: Zhodnocení všech faktorů u veřejné obchodní společnosti

	Zhodnocení faktorů u v.o.s.	Váha	Hodnocení	Součin
1.	Ručení podnikatelů	0,20	1	0,20
2.	Zdanění vytvořeného zisku	0,15	4	0,60
3.	Základní kapitál	0,15	5	0,75
4.	Počet zakladatelů	0,10	5	0,50
5.	Zastupování společnosti	0,075	4	0,30
6.	Rozsah plánovaných podnikatelských aktivit	0,075	5	0,375
7.	Obtížnost založení	0,075	3	0,225
8.	Míra právní regulace činnosti	0,075	3	0,225
9.	Vedení účetnictví	0,05	3	0,15
10.	Zveřejňování údajů z účetní závěrky v OR	0,05	3	0,15
		1,000		3,475

Zdroj: Vytvořeno na základě konzultace s vlastníky

Tabulce č. 2.14 přehledně zobrazuje hodnocení veřejné obchodní společnosti. Nejzásadnější faktor minimálního ručení podnikatelů tato forma osobní obchodní společnosti nesplňuje. Míra zdanění vytvořeného zisku a minimální výše základního kapitálu jsou podobně jako u sdružení fyzických osob příznivě hodnoceny, ostatně i zbylé faktory mají spíše vyšší ohodnocení, které by mohlo naznačovat míru vhodnosti pro vlastníky firmy.

Tab. č. 2.15: Zhodnocení všech faktorů u komanditní společnosti

	Zhodnocení faktorů u k.s.	Váha	Hodnocení	Součin
1.	Ručení podnikatelů	0,20	2	0,40
2.	Zdanění vytvořeného zisku	0,15	3	0,45
3.	Základní kapitál	0,15	4	0,60
4.	Počet zakladatelů	0,10	4	0,40
5.	Zastupování společnosti	0,075	1	0,075
6.	Rozsah plánovaných podnikatelských aktivit	0,075	2	0,15
7.	Obtížnost založení	0,075	2	0,15
8.	Míra právní regulace činnosti	0,075	2	0,15
9.	Vedení účetnictví	0,05	3	0,15
10.	Zveřejňování údajů z účetní závěrky v OR	0,05	3	0,15
		1,000		2,675

Zdroj: Vytvořeno na základě konzultace vlastníky

Z tabulky č. 2.15 je patrné, že tato právní forma podnikání se vlastníkům příliš nezamlouvá. Příznivě hodnotí pouze dva dominantní faktory, kterými jsou minimální výše základního kapitálu, která je povinná pouze pro společníka komandistu a počet zakladatelů. Velmi nežádoucí jsou pro vlastníky faktory ručení podnikatelů a zastupování společnosti. Omezené ručení se vztahuje také jen na společníka komandistu, oprávnění k řízení společnosti naopak pouze na společníka komplementáře.

Tab. č. 2.16: Zhodnocení všech faktorů u společnosti s ručením omezeným

	Zhodnocení faktorů u s.r.o.	Váha	Hodnocení	Součin
1.	Ručení podnikatelů	0,20	5	1,00
2.	Zdanění vytvořeného zisku	0,15	1	0,15
3.	Základní kapitál	0,15	4	0,60
4.	Počet zakladatelů	0,10	5	0,50
5.	Zastupování společnosti	0,075	4	0,30
6.	Rozsah plánovaných podnikatelských aktivit	0,075	4	0,30
7.	Obtížnost založení	0,075	2	0,15
8.	Míra právní regulace činnosti	0,075	3	0,225
9.	Vedení podvojného účetnictví	0,05	3	0,15
10.	Zveřejňování údajů z účetní závěrky v OR	0,05	3	0,15
		1,000		3,525

Zdroj: Vytvořeno na základě konzultace s vlastníky

Tabulka č. 2.16 znázorňuje hodnocení vlastníků u společnosti s ručením omezeným. Tato forma kapitálové obchodní společnosti plně vyhovuje nejdůležitějšímu faktoru, ručení společníků, který je zde maximálně splněn. Velmi žádoucí je i počet zakladatelů, výše základního kapitálu, zastupování společnosti a rozsah plánovaných podnikatelských aktivit.

Tab. č. 2.17 Hodnocení vybraných právních forem podnikání

Právní forma podnikání	Součin	Vhodnost
Sdružení fyzických osob	3,500	2.
Veřejná obchodní společnost	3,475	3.
Komanditní společnost	2,675	4.
Společnost s ručením omezeným	3,525	1.

Zdroj: Vytvořeno na základě konzultace s vlastníky

V poslední tabulce č. 2.17, vidíme výsledné součiny jednotlivých právních forem podnikání. Maximální hodnoty součinu (3,525) dosáhla společnost s ručením omezeným, druhou vhodnou (právní) formou podnikání by mohlo být sdružení fyzických osob (3,500). Třetí nejvyšší hodnota součinu připadá veřejné obchodní společnosti (3,475). Nejnížší hodnoty součinu dosáhla komanditní společnost (2,675). Z tohoto krátkého přehledu je patrné, že není zcela jasné, která právní forma podnikání je pro vlastníky dané firmy nejvhodnější. Výsledné součiny sdružení fyzických osob, veřejné obchodní společnosti a společnosti s ručením omezeným se příliš neliší, proto volba nejvhodnější právní formy podnikání bude pravděpodobně záviset jen na nejžádanějších faktorech.

3 SHRUTÍ, ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

V této části bakalářské práce budou posouzeny výsledky analytické části práce. Výsledky srovnávací analýzy nedaly jasnou odpověď na otázku, která právní forma podnikání by pro danou firmu byla nejvhodnější. Vlastníci preferují minimální ručení podnikatele za závazky firmy, a to je u sdružení fyzických osob nemožné. Daňové zatížení doposud nebylo pro podnikatele – fyzické osoby příznivé. Sazba daně ze zisku se zvyšovala úměrně s jeho velikostí. Se zavedením rovné daně z příjmů FO se situace změnila, a toto kritérium se nyní jeví jako velmi žádoucí. Velmi žádoucí jsou i další dvě kritéria s nejvyšší vahou. Jde o minimální výši základního kapitálu a minimální počet zakladatelů. Tyto faktory nejsou nikde upraveny a záleží pouze na zakladatelích, pro jakou výši základního kapitálu se rozhodnou a s kolika společníky chtějí podnikat. Tyto čtyři analyzované ukazatele odpovídají jak sdružení fyzických osob, tak veřejné obchodní společnosti.

Naopak u společnosti s ručením omezeným můžeme spatřit hlavní výhodu ve faktoru ručení podnikatelů, na který vlastníci kladou největší důraz, a který je zde maximálně splněn. Po splacení svého vkladu totiž společníci za závazky společnosti neručí. Nepříliš pozitivní u této právní formy podnikání je však zdanění vytvořeného zisku, který podléhá dvojímu zdanění. Povinná výše základního kapitálu, která není příliš vysoká vlastníkům vyhovuje, stejně jako možný počet zakladatelů (společníků).

Lze tedy diskutovat nad těmito třemi formami podnikání, která by pro danou firmu byla nejvhodnější. Na jedné straně stojí sdružení fyzických osob a veřejná obchodní společnost, na straně druhé stojí společnost s ručením omezeným. Silnou stránkou prvních dvou je zdanění vytvořeného zisku rovnou daní z příjmů FO, silnou stránkou s. r. o. je omezené ručení společníků. Záleží pouze na vlastnících firmy, který z uvedených faktorů má pro ně větší význam.

Jako nejvhodnější právní formu podnikání navrhuji konkrétní firmě společnost s ručením omezeným, a to především z důvodu omezeného ručení podnikatelů za závazky společnosti.

Přeměnu sdružení fyzických osob na společnost s ručením omezeným je možné uskutečnit založením společnosti peněžitými vklady a postupným převedením aktivit a majetku podnikatelů na novou společnost.

K samotnému založení společnosti je třeba **sepsání společenské smlouvy**, která musí být sepsána formou notářského zápisu. Musí obsahovat informace uvedené v § 110 Zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku. Ve společenské smlouvě může být uvedeno i případné dědění obchodních podílů, nebo vyloučení dědiců z účasti na společnosti při úmrtí společníka, nastavení hlasovacích práv a dělení zisku, jednatelská oprávnění atd. Druhým krokem je získání **živnostenského oprávnění** na živnostenském úřadě. Třetím krokem je **zřízení účtu u banky** za účelem splacení základního kapitálu. Způsob složení vkladů je stanoven ve společenské smlouvě. Nejjednodušší způsob a zároveň rejstříkovým soudem nejuznávanější, je založení nového bankovního účtu na jméno správce vkladů a složení vkladů na tento účet. Dalším krokem je pro jednatele zajištění **výpisů z rejstříku trestů, ověření podpisů a sídla společnosti**, nejlépe ve formě výpisu z katastru nemovitostí vlastníka objektu, v němž bude sídlo společnosti a současně souhlasu vlastníka s umístěním sídla nebo nájemní či podnájemní smlouvy. **Podání návrhu na zápis do OR** se provádí pouze na stanoveném formuláři, s úředně ověřeným podpisem a všemi přílohami, ke Krajskému soudu. K návrhu zápisu do OR podnikatelé přiloží živnostenské oprávnění k činnosti, která má být jako předmět podnikání do OR zapsána, dále písemné prohlášení vlastníka nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, ve kterých je umístěno sídlo podnikání, společenská smlouva, doklad o splacení základního kapitálu, zápis o usnesení valné hromady a jmenování jednatelů, čestné prohlášení jednatelů. **Vznik společnosti** nastane dnem zápisu do obchodního rejstříku. Do 30 dnů od získání podnikatelského oprávnění se společnost musí přihlásit na finanční úřad.

K podnikání právnických osob je nutné vést **účetnictví**. To je založeno na principu nákladů a výnosů, a zcela se liší od daňové evidence, která je založena na principu příjmů a výdajů. Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky.

S transformací současné formy na společnost s ručením omezeným vzniknou jisté výdaje, pro přehlednost zapsány do tabulky č. 3.1.

Tab. č. 3.1: Návrh přeměny právní formy podnikání

KROKY PŘEMĚNY		DOBA TRVÁNÍ	NÁKLADY PŘEMĚNY
1.	Notářsky ověřená společenská smlouva	do 1 dne	3 200 Kč
2.	Získání živnostenských listů	do 10 dnů	2 000 Kč
3.	Vkladový účet u banky	do 1 dne	500 Kč
4.	Výpis z trestního rejstříku	do 1 dne	100 Kč
5.	Ověření podpisů	do 1 dne	60 Kč
6.	Výpis z katastru nemovitostí	do 1 dne	100 Kč
7.	Návrh na zápis do obchodního rejstříku	do 10 dnů	5 000 Kč
8.	Přihlášení na finanční úřad	do 1 dne	
	CELKEM	21 dnů	10 960 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky č. 3.1 je patrné, jak je změna časově a finančně náročná. **Odměna notáře** se odvíjí jak od počtu vytvořených stejnopisů, tak od počtu dále vytvořených dokumentů, či poradenské činnosti. Sepsání společenské smlouvy včetně jednoho stejnopisu, při základním kapitálu 200 tis. Kč, stojí 3 200 Kč + DPH. Pokud je zájem o více stejnopisů, jedna strana je zpoplatněna 100 Kč + DPH. Sdružení má v současnosti oprávnění na pět živností, z nichž provozuje jen dvě, proto předpokládáme žádost o získání dvou **živnostenských oprávnění**, a to u Magistrátu města Zlína – Živnostenského úřadu, jedno živnostenské oprávnění stojí 1000 Kč. Vlastníci v současné době mají vedený běžný účet u pobočky Komerční banky ve Zlíně, proto předpokládáme, že u této banky založí i **vkladový účet**. Zřízení a vedení vkladového účtu u KB je zpoplatněno jednorázovým poplatkem 500 Kč, který je splatný při uzavření smlouvy. V ceně tohoto poplatku je vystavení jednoho potvrzení o splacení ZK, převod vkladu není účtován. Žádost o **výpis z trestního rejstříku** lze podat na obecním úřadě, např. v místě bydliště, ale je možné požádat i na okresním státním zastupitelství nebo na městském úřadě. Cena jednoho výpisu činí 50 Kč. **Ověření podpisů** na čestném prohlášení jednatelů a podpisových vzorech lze provést na krajském, matričním nebo obecním úřadě. Za ověření jednoho podpisu nebo listiny zaplatí vlastníci 30 Kč. Cena jednoho výpisu z katastru nemovitostí je 100 Kč. O jeho vystavení mohou vlastníci požádat na Katastrálním úřadu Zlín. Po získání výše

uvedených listin, výpisů a ověření lze podat žádost na **zápis společnosti do OR**, a to za poplatek ve výši 5000 Kč. V případě vlastníků se podává ke Krajskému soudu v Brně. Poslední povinností je do 30 dnů od zahájení provozování činnosti registrovat společnost k daňové povinnosti k Finančnímu úřadu ve Zlíně. Finanční náročnost této přeměny lze vyčíslit minimální částkou 12 tis. Kč. Časově ji lze zvládnout v průběhu jednoho měsíce, záleží na schopnostech zakladatelů.

Vzhledem k časovému vytížení podnikatelů navrhuji možnost přeměny současné formy podnikání na společnost s ručením omezeným specializovanou firmou. Založení společnosti s ručením omezeným takovým způsobem se pohybuje v cenové výši **25 – 35 tis. Kč**.

Po založení nové společnosti dochází k uzavření stávajících obchodních vztahů s novou společností. Je nutný souhlas obchodních partnerů s tímto převodem. Jsou ukončeny pracovní vztahy mezi zaměstnanci a uzavřeny nové pracovněprávní smlouvy mezi těmito zaměstnanci a novou společností. Dojde také k převodu nemovitosti, movité věci, ochranné známky a ostatní majetkové hodnoty fyzických osob. Tento převod musí být právně zajištěn a bude podléhat daňovým povinnostem.

Nevýhodou tohoto převodu je uzavírání většího počtu smluv na převod všech složek podnikání fyzických osob na novou společnost, možná ztráta historie podnikatelského subjektu a nové vytváření dobrého a známého jména. Tomuto se však dá zamezit, pokud název nové společnosti bude stejný jako název sdružení fyzických osob. Další nevýhodou mohou být finanční a administrativní výdaje, bez kterých transformaci právní formy nelze uskutečnit. Na druhou stranu lze říci, že toto řešení je vcelku rychlé a daňově výhodnější než např. v případě prodeje podniku.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo na základě výsledků srovnávací metody porovnat vhodnost právních forem podnikání u konkrétní firmy. Pro účely této bakalářské práce byl vybrán malý podnikatelský subjekt, založený dvěma fyzickými osobami, které podnikají na základě smlouvy o sdružení podnikatelů, tedy bez právní subjektivity.

V České republice je podnikání upraveno Zákonem č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníkem, ve znění pozdějších změn a předpisů. Tento zákon rozeznává čtyři formy obchodních společností, kterými jsou veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným a akciová společnost. Z uvedených společností jsem pro tuto práci porovnávala první tři. Akciovou společnost vlastníci vyloučili nejen z důvodu příliš vysokého vstupního kapitálu. Chtějí být i nadále malou firmou, která dokáže pružně reagovat na poptávku trhu, je zdrojem pracovních příležitostí a dokáže se rovnoměrně podílet na růstu přidané hodnoty.

Cíl práce byl naplněn výsledky srovnávací metody, kdy bylo přihlédnuto k preferencím obou podnikatelů. Výsledky ukázaly že sdružení fyzických osob není pro tuto firmu vhodnou právní formou podnikání. Živnostenské podnikání je vhodné spíše pro tzv. „samopodnikatele“, než pro firmu, která si upevňuje svou pozici na trhu a snaží se o maximalizaci přidané hodnoty. Pro tuto firmu jsem se vypracovala návrh přeměny ze sdružení fyzických osob na společnost s ručením omezeným.

Důvody této transformace spatřuji zejména v přenesení podnikatelského rizika z osob podnikatelů na společnost, dále ve změně podnikatelské prestiže vůči obchodním partnerům a snazšímu přístupu k cizímu kapitálu.

Definovala jsem jednotlivé právní formy podnikání, jejich výhody a nevýhody. Na základě preferencí vlastníků jsem pak vybrané právní formy podnikání porovnávala a navrhla řešení.

Seznam literatury

Monografie

- 1 GRUBLOVÁ, E. *Podniková ekonomika*. 1.vyd. Ostrava: Repronis, 2001. 438 s. ISBN 80-86122-75-1.
- 2 KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*. 7.vyd. Praha: SPN, 2005. 829 s. ISBN 80-7235-272-5.
- 3 LUDVÍK, L. Podnikatelské prostředí a konkurenceschopnost podniků. In HUČKA, Miroslav, et al. *Konkurenceschopnost podniků v podmínkách globalizace*. 1. vyd. Ostrava : Ethics, 2005. s. 94-104. ISBN 80-902713-5-9.
- 4 MARTINOVICHOVÁ, D. *Základy ekonomiky podniku*. 1.vyd. Praha: Alfa Publishing, 2006. 184 s. ISBN 80-86851-50-8. ISBN 80-86575-46-2.
- 5 MIKOLÁŠ, Z. *Jak zvýšit konkurenceschopnost podniku : konkurenční potenciál a dynamika podnikání*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2005. 198 s. ISBN 80-247-1277-6.
- 6 MIKOLÁŠ, Z. *Synergické podnikání - nový svět podnikání : přiměřeně praxe pro teoretiky a přiměřeně teorie pro praktiky*. 1. vyd. Jilešovice : MAJ, 2000. 64 s. ISBN 80-86458-01-6.
- 7 MIKOLÁŠ, Z. - FOLVARČNÁ, A. *Malá a střední firma : přiměřeně praxe pro teoretiky a přiměřeně teorie pro praktiky : manuál podnikatelského vedení*. 1.vyd. Jilešovice: MAJ, 2000. 67 s. ISBN 80-86458-02-4.
- 8 NOVOTNÝ J. *Nauka o podniku. Výstavba podniku*. 1.vyd. Plzeň : Aleš Čeňek, 2007, 213 s. ISBN 978-80-7380-071-0.
- 9 STAŇKOVÁ, A. *Podnikáme úspěšně s malou firmou*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2007. 199s. ISBN 978-80-7179-926-9.

- 10 SYNEK, M. a kol. *Podniková ekonomika*. 3.vyd. Praha: C.H.Beck, 2002. 479 s. ISBN 80-7179-736-7.
- 11 TRUNEČEK, J. *Znalostní podnik ve znalostní společnosti*. 1.vyd. Praha: Professional Publishing, 2003. 312 s. ISBN 80-86419-35-5.
- 12 VEBER, J. - SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy : pro všechny podnikatele a manažery, od podnikatelského záměru k zahájení podnikání, jak úspěšně řídit malou i větší firmu, programy podpory podnikání*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2.
- 13 *Úplné znění: Obchodní zákoník a související předpisy*. Ostrava: Sagit, 2005. 256 s. ISBN 80-7208-524-7.
- 14 *Úplné znění: Účetnictví podnikatelů*. Ostrava: Sagit, 2006. 160 s. ISBN 80-7208-594-8.

Internetové zdroje

- 1 *Českomoravská záruční a rozvojová banka* [online]. 2004 , 28.3.2008 [cit. 2008-03-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.cmzrb.cz/app/rozcestnik/podpora-podnikani/prur-info-07/Defin-MSP.htm>>.
- 2 *Finance.cz : Poznejte hodnotu informace* [online]. 2000-2008 [cit. 2008-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/informace/reforma-2008/dan-z-prijmu-pravnickych-osob/>>. ISSN 1213-4325.
- 3 *Finance.cz : Poznejte hodnotu informace* [online]. 2000-2008 [cit. 2008-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/informace/reforma-2008/dan-z%20prijmu-fyzicke-osoby/>>. ISSN 1213-4325.
- 4 SOKOLT, L. *Ministerstvo průmyslu a obchodu : Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2006* [online]. [2006] [cit. 2008-03-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument32006.html>>.

Seznam zkratek a symbolů

aj.	a jiné
akc. spol.	akciová společnost
apod.	a podobně
a.s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
č.	číslo
EU	Evropská unie
EUR	euro
FO	fyzická osoba
KB	Komerční banka
Kč	Korun českých
kom. spol.	komanditní společnost
k.s.	komanditní společnost
kupř.	kupříkladu
max	maximum
mil.	milion
min	minimum
mm	milimetr
MSF	malá(é) a střední firma(y)
MSP	malý(é) a střední podnik(y)
např.	například
OR	obchodní rejstřík
PO	právnícká osoba
popř.	popřípadě
resp.	respektive
Sb.	sbírky
spol. s r. o.	společnost s ručením omezeným
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
tab.	tabulka
tis.	tisíc
tj.	to je
tzn.	to znamená

tzv.	takzvaný
veř. obch. spol.	veřejná obchodní společnost
v.o.s	veřejná obchodní společnost
ZK	základní kapitál
Ø	průměr

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že údaje o bakalářské práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé diplomové bakalářské práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....
Michaela Černochová

Adresa trvalého pobytu studenta:

Kašava 265, 763 19 Kašava

Seznam příloh

Příloha č. 1 Údaje týkající se malých a středních podniků

Příloha č. 2 Členění podniků podle velikosti

Příloha č. 3 Právní formy podnikání

Příloha č. 4 Faktory ovlivňující volbu právní formy podnikání

Příloha č. 5 Výhody a nevýhody jednotlivých právních forem podnikání